

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra primární a preprimární pedagogiky

Bakalářská práce

Přístupy k výuce anglického jazyka u dětí předškolního věku

Vypracovala: Ing. Ria Kadlecová
Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Dvořáková, Ph.D.

České Budějovice 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

V Českých Budějovicích, 31. března 2023

Ing. Ria Kadlecová

Poděkování

Ráda bych na prvním místě poděkovala paní Mgr. Kateřině Dvořákové, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady při sepisování mé bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala paní ředitelce soukromé mateřské školy se zaměřením na Montessori pedagogiku v Českých Budějovicích za prvotní nabídku vyučovat anglický jazyk v rámci její mateřské školy a dále za dlouhodobou spolupráci. Zejména za její postřehy, podporu a zpětnou vazbu při mých začátcích s výukou anglického jazyka. Její důvěra mi umožnila uskutečnění mého dlouhodobého snu, kterým bylo stát se lektorkou. V neposlední řadě bych ráda poděkovala mé rodině za trpělivost a podporu v průběhu celého studia.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá přístupy ve výuce anglického jazyka v předškolním věku. Cílem práce je tvorba vlastní metodiky výuky anglického jazyka na základě praktické realizace v mateřské škole. Teoretická část je rozdělena do tří klíčových kapitol. První kapitola je věnována předškolnímu věku obecně. Jsou zde uvedeny stěžejní informace pro pedagogy a lektory cizího jazyka v předškolním věku, neboť umožňují přizpůsobit výuku vývojovým specifikům a potřebám dětí v tomto období. Dále je zde uvedena definice předškolního věku a jeho vývojových specifik v různých oblastech, které souvisí s výukou anglického jazyka. Další podkapitola je věnována potřebám předškolního dítěte a významu hry. Druhá kapitola souvisí přímo s výukou anglického jazyka. Jsou zde popsány názory na rané osvojování cizího jazyka, důvody pro ranou výuku i výhody dětského věku při jeho osvojování. V další podkapitole je zahrnut souhrn nejčastějších přístupů a metod, které jsou využívány při výuce cizího jazyka u dětí předškolního věku. Třetí kapitola se věnuje činitelům ovlivňujícím kvalitu výuky, a to charakteristikou učitele, jeho osobností a kompetencemi, dále zásadami pro výuku v cílové skupině. Ve čtvrté kapitole je popsán cíl práce a použité metody. Dále je zde představena vlastní metodika pomocí úvodních poznámek k metodice, jejích základních pilířů a organizace výuky. Dále je zde uvedena posloupnost i obsah jednotlivých částí lekce. Výukový program byl evaluován v souladu s kompetencemi uvedenými v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání, dále pomocí hloubkové sebereflexe metodou pozorování a na základě dotazníkového šetření s rodiči předškolních dětí.

Klíčová slova: anglický jazyk, výuka, předškolní věk, metody, přístupy

ABSTRACT

The bachelor's thesis deals with approaches in teaching English in the preschool age. The aim of the work is to develop my own methodology of English language teaching based on the practical implementation in the kindergarten. The theoretical part is divided into three key chapters. The first chapter is dedicated to preschool age in general, where we can find the main information about the specifics of the preschool age, which allows the teacher to adapt his lessons to the developmental specifics of preschool children and their needs. The definition of the preschool age and the preschool developmental skills are also explained in this chapter. The next subchapter deals with the needs of preschool children and the importance of playing games. The second chapter relates directly to the English language teaching. The various views of early foreign language acquisition are explained here as well as the reasons for early English teaching, the key factors affecting teaching and the benefits that arise from the early age. A summary of the most common methods used in foreign language teaching to preschool children is also included in the second chapter of the bachelor's thesis. The third chapter deals with factors affecting the quality of teaching, namely the characteristics of the teacher, his personality and competencies. It also includes the main principles for teaching the target group. The aim of the bachelor's thesis and the research methods are stated in the fourth chapter of the bachelor's thesis. Here I describe my own methodology, which is based on my own realization. The methodology is described through the introductory words, the basic pillars and the organisation of English teaching. Furthermore, the sequence and the content of each part of the lesson are explained in this chapter. The teaching program was evaluated in accordance with the competence specified in the Framework educational program for pre-school education, further with the in-depth self-reflection by the method of observation and a questionnaire survey with parents of pre-school children.

Key words: English language, teaching, preschool age, methods, approaches

OBSAH

Úvod.....	8
1 Předškolní věk a jeho specifika	9
1.1 Definice předškolního věku.....	9
1.2 Charakteristika různých oblastí vývoje u předškolního dítěte.....	10
1.2.1 Motorický vývoj	10
1.2.2 Vývoj myšlení a učení.....	10
1.2.3 Vývoj řeči.....	12
1.3 Potřeby a význam hry u předškolních dětí.....	13
2 Osvojování cizího jazyka v raném věku.....	15
2.1 Poznatky související s raným osvojováním cizího jazyka	15
2.1.1 Názory na rané osvojování cizího jazyka	15
2.1.2 Stěžejní faktory při rané výuce jazyka	17
2.1.3 Výhody dětského věku při osvojování cizího jazyka	17
2.2 Přístupy a metody výuky anglického jazyka.....	18
2.2.1 Total Physical Response (TPR)	18
2.2.2 The Natural Approach.....	19
2.2.3 Story-based Teaching.....	20
2.2.4 Helen Doron Early English.....	20
2.2.5 Watts English	21
3 Činitelé ovlivňující kvalitu výuky	22
3.1 Charakteristika učitele, jeho osobnost a kompetence	22
3.2 Zásady pro výuku v předškolním věku	23
3.2.1 Doba lekce a velikost skupiny	24
3.2.2 Plánování a struktura lekce.....	24
3.2.3 Aktivity, rituály a klima třídy.....	25

3.2.4	Motivace dítěte a práce s chybou.....	25
3.2.5	Spolupráce s rodiči.....	26
4	Výukový program anglického jazyka.....	27
4.1	Cíl práce a použité metody	27
4.2	Představení vlastní metodiky	27
4.2.1	Úvodní poznámky k metodice	27
4.2.2	Základní pilíře metodiky.....	28
4.2.3	Organizace výuky	29
4.3	Vlastní realizace výukového programu anglického jazyka.....	31
4.3.1	Úvodní část	31
4.3.2	Zahřívací část	32
4.3.3	Hlavní část.....	33
4.3.4	Doplňková část.....	33
4.3.5	Čas na kino	34
4.3.6	Závěrečná část	34
4.4	Propojení výukového programu s RVP PV	34
4.5	Evaluace realizovaných činností.....	38
4.5.1	Evaluace realizovaných činností pomocí metody pozorování.....	38
4.5.2	Evaluace realizovaných činností pomocí dotazníkového šetření	44
5	Diskuze	49
	Závěr	51
	Seznam použitých zdrojů	52
	Seznam příloh	57

ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá problematikou výuky anglického jazyka v předškolním věku, která je v současnosti velmi aktuálním tématem. Cílem práce je ukázat nejen možnosti rozvoje anglického jazyka v cílové skupině, ale i smysl výuky v tomto období. Práce je určena pro učitele mateřských škol, lektory anglického jazyka, ale také jazykově zdatné rodiče, kteří mají zájem vzdělávat své děti v této oblasti. V dnešní době často přichází děti do styku s anglickým jazykem až na základní škole a již nemohou těžit ze schopností vyplývajících z předškolního věku.

Toto téma jsem si vybrala kvůli vřelému vztahu k anglickému jazyku, neboť jsem vyrůstala v bilingvním prostředí. Zároveň jsem lektorkou anglického jazyka v mateřské škole od května 2021. V současné době je pro každého občana Evropské unie potřebné, aby zvládl komunikaci v alespoň jednom evropském jazyce. Z tohoto důvodu přihlašují rodiče své děti na kurzy anglického jazyka ještě před nástupem na základní školu. Kvůli chybějícím jazykovým znalostem často nejsou schopni dítě kvalitně učit cizí jazyk a mají snahu takto svým dětem poskytnout to, co sami neměli.

Teoretická část je rozdělena do tří kapitol vycházejících ze stanovených cílů bakalářské práce. První kapitola pojednává o předškolním věku obecně, jeho specifikách v různých vývojových oblastech, potřebách předškolních dětí a významu hry. Druhá kapitola se zabývá kromě poznatků souvisejících s osvojováním cizího jazyka v předškolním věku také přístupy a metodami výuky. Třetí kapitola je věnována charakteristice učitele, jeho osobnosti a kompetencím, dále hlavním zásadám pro výuku v předškolním věku.

Praktická část obsahuje metodiku výuky anglického jazyka u předškolních dětí, která byla sestavena a vyzkoušena autorkou při výuce v soukromé mateřské škole s Montessori zaměřením. Je zde popsán cíl práce a použité metody. Celoroční výukový program prezentovaný prostřednictvím čtyř ročních období je vysvětlen pomocí úvodních poznámek k metodice, základních pilířů metodiky, organizace výuky a popisu jednotlivých částí lekce. Metodika byla evaluována v souladu s kompetencemi uvedenými v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání, dále metodou pozorování za využití hloubkové sebereflexe a dotazníkovým šetřením u rodičů.

1 PŘEDŠKOLNÍ VĚK A JEHO SPECIFIKA

Práce s předškolními dětmi je velmi specifická, neboť je toto období doprovázeno mnoha vývojovými zvláštnostmi, na které je třeba myslet při plánování výuky. Kromě jazykových znalostí na vysoké úrovni je důležité umět děti zaujmout, získat jejich pozornost, utvořit bezpečné prostředí a umět s nimi správně komunikovat. Dále nesmí dojít k přetížení dětí, ani ke kladením přílišných nároků na ně. V následující kapitole se budu z výše uvedených důvodů věnovat definici předškolního věku, jeho vývojovým zvláštnostem, potřebám předškolních dětí a významu hry. Lektor anglického jazyka musí při svých lekcích respektovat tyto náležitosti pro vytvoření kvalitních a smysluplných lekcí, které budou přizpůsobeny požadavkům předškolních dětí.

1.1 Definice předškolního věku

Předškolní věk lze chápat dle Průchy a Koťátkové (2013) v širším rozsahu jako věk od narození až do nástupu do základní školy. Toto období lze zúžit a rozdělit do dvou podkategorií, a to mladší předškolní věk pro děti od narození do tří let a starší předškolní věk pro děti tří až šestileté. Vágnerová (2012, s. 177) tvrdí: „Předškolní období trvá od 3 do 6-7 let. Konec této fáze není určen jen fyzickým věkem, ale především sociálně, nástupem do školy.“

Langmeier a Krejčířová (2006) poukazují na fakt, že je předškolní věk někdy definován včetně prenatálního vývoje až do doby nástupu školní docházky. Při takto široké definici předškolního období dochází ke stírání rozdílů mezi batolecím a předškolním obdobím, což je spojeno s mnoha úskalími. Lze se poté mylně domnívat, že tato období mají stejné charakteristiky. Obě jsou však velmi specifická a pro dítě významná. Při plánování lekcí je třeba myslet na věk dítěte, kdy se děti do tří let budou cítit bezpečněji za přítomnosti rodičů. Děti předškolního věku v užším slova smyslu již vyhledávají kolektiv a vystačí si na lekci pouze s lektorem (případně s lektorem a učitelem mateřské školy).

Mertin (in Mertin & Gillernová, 2015) vyzdvihuje význam podnětného školního prostředí, kdy podněty musí odpovídat vývojovému období. Důležité je nahlížet nejen na věk dítěte, ale i na možnosti konkrétního dítěte. Takto dojde k největšímu efektu učení. Současně nesmíme překročit maximální dobu, po kterou dítě udrží zájem o aktivitu nebo po kterou je ochotno výuku tolerovat. Při nerespektování těchto rad, může

dojít ke snížení efektu výuky. Lekce nesmí být příliš složité, ale ani příliš jednoduché a fádní. Opakování je nutné, ale je třeba volit typově různé aktivity pro udržení pozornosti předškolních dětí.

Při výuce dětí předškolního věku musíme dbát i na jedinečnost každého dítěte, která závisí na jeho věku, pohlaví, potřebách, temperamentu, schopnostech, stylu učení a zájmech (Váňová Krejčová et al., 2015). Důležitá je citlivost lektora k těmto zvláštnostem a respekt k nim. Některé dítě rádo mluví, jiné je klidnější a raději poslouchá. V žádném případě dítě do mluvení nebo do aktivit nenutíme. Některé promluví dříve a jiné později. Marxtová (in Mertin & Gillernová, 2015) zmiňuje schopnost dětí se učit cizí jazyk „celým svým bytím a prožíváním“.

1.2 Charakteristika různých oblastí vývoje u předškolního dítěte

1.2.1 Motorický vývoj

V batolecím období si dítě osvojuje zejména chůzi, pohyb a běh. V předškolním období jsou dle Langmeiera a Krejčířové (2006) změny v motorickém vývoji méně viditelné, ale o to více důležité. Dítě si zdokonaluje celkovou pohybovou obratnost i koordinaci. Je hbitější a při pohybu oplývá větší elegancí než batolata. Čtyřleté dítě již dokáže zdatně běhat, umí skákat, hopsat, házet míčem a lézt po lavičce nebo žebřinách. V sebeobsluze by mělo vše zvládat samostatně nebo s malou pomocí. Rádo se vyjadřuje hrou a kresbou. Umí držet tužku. Důležitý je nácvik správného úchopu, proto je při výtvarných činnostech při lekcích anglického jazyka vhodná jeho korekce ze strany lektora.

V předškolním věku můžeme z fyzického hlediska pozorovat velké změny, kdy dochází k nárůstu svalové hmoty a prodloužení dlouhých kostí. Dítě je 90-120 cm vysoké a má váhu mezi 15-25 kg (Bajgarová, Dvořáková & Táborská, 2011). Pohyb je v tomto věku nesmírně důležitý. Díky vhodným pohybovým aktivitám a protahování lze ovlivnit držení páteře a celkovou svalovou rovnováhu v těle, proto je vhodné jejich zařazení také při lekcích anglického jazyka.

1.2.2 Vývoj myšlení a učení

Dle Piageta (1966) je myšlení předškolního dítěte názorné a intuitivní, kdy dítě neumí pracovat s logickými zákony. Jedná se o prelogické myšlení. Je nepřesné a dochází

k selekci informací. Langmeier a Krejčířová (2006) popisují zlom u kognitivního vývoje ve věku čtyř let, kdy se inteligence dostává z předpojmového myšlení na úroveň názorového (intuitivního) myšlení. Dítě již umí uvažovat celostně a vychází při tom z podobnosti. Postupné zrání mozkových struktur má vliv na vývoj paměťových schopností. Vágnerová (2012, s. 202) tvrdí: „Vývoj myšlení zase umožňuje různé informace kvalitněji zpracovat a tím je i snáze uchovat.“ Pro zapamatování a ukotvení pojmu je stěžejní důležitost z pohledu dítěte, kdy je třeba umět žáka správně zaujmout a získat jeho pozornost. Hennová (2015, s. 10) zdůrazňuje, že je při výuce anglického jazyka: „nutný aktivní přístup dítěte ke vnímaným slovům, podporovaný obrázky s konkrétním motivem.“ Byers a Casey (2018) vysvětlují učení skrz sluchové vnímání, kdy je nutné dítě vystavit různým zvukům, slovům a gramatice jazyka, které bude v budoucím životě využívat. Přičemž záleží nejen na kvantitě, ale i na kvalitě zvukového projevu (Hudon et al., 2013).

Vágnerová (2012) uvádí různá specifika, která ovlivňují pohled předškolního dítěte na svět. Jedná se o: centraci, fenomenismus, prezentismus, magičnost, animismus, artificialismus, absolutismus. Lektor může těžit z animismu, kdy děti pokládají neživé objekty za živé. Jakýkoliv maňásek, plyšák nebo loutka může v jejich očích „ožít“ a pomoci lektorovi při výuce pro získání pozornosti a podpoře bezpečného prostředí ve třídě. Loutka napomáhá ke znázornění slovní zásoby, pohybu, při dramatizaci nebo hrách. Děti jsou na loutky obzvláště citlivé a reagují na ně okamžitě a lze s nimi znovu získat pozornost dětí. V předškolním věku má význam také fantazie a magičnost. Díky centraci si všímají nápadného znaku a přehlížejí méně výrazné znaky. Pro upoutání zájmu dětí, lze některé věci záměrně zdůraznit. Egocentrismu se bude rovněž promítat do výuky. Děti vidí často jen svůj názor a odmítají vnímat jiný. Vše se točí kolem nich. Takto se mohou při lekcích, např. dohadovat, zda je plyšová opice děvče nebo chlapec.

V tomto období mají kromě rodičů významnou roli i vrstevníci. Dítě již rozpozná rozdíl mezi dospělým jedincem a dítětem. Erikson (1968) se domnívá, že z pohledu dítěte jsou dospělí jedinci dokonalejší, než je ono samo. Z tohoto důvodu nedochází při hře a komunikaci s vrstevníky k pocitu viny. Iniciativa může takto zvítězit nad vinou. V této době dochází také k vývoji svědomí.

1.2.3 Vývoj řeči

„Zásadním obdobím pro vývoj řeči je období do šesti až sedmi let s tím, že nejprudší tempo je do tří až čtyř let.“ (Bednářová & Šmardová, 2015, s. 28). Na rozvoj řeči se můžeme dívat ze dvou hledisek. První je fylogenetické hledisko, kdy se jedná o vývoj řeči z hlediska lidského druhu. Druhé je ontogenetické hledisko z pohledu jedince, který je pro lektora významnější. Ontogenetický vývoj lze rozdělit do různých fází na období křiku, broukání, žvatlání, první slovo a rozvoj řeči (Kutálková, 1996). Zpočátku se jedná o tvorbu slovní zásoby, kdy se postupně jednotlivá slova rozrůstají na celý soubor slov. Vše závisí na věku dítěte a podnětnosti prostředí. S přibývajícím věkem roste i počet slov, které dítě zná. Takto lze popsat pasivní slovní zásobu. Aktivní slovní zásoba jsou slova, která dokáže dítě samostatně používat. U dětí předškolního věku při lekcích cizího jazyka rozvíjíme zejména slovní zásobu pasivní. Malé děti často nerady mluví. Místo toho reagují svými pohyby a gesty. Z tohoto poznatku vychází různé přístupy ve výuce anglického jazyka, kterými se budu zabývat v dalších kapitolách. Předškolní děti do souvislého projevu nenutíme, důležité je jejich porozumění, případně jednoslovné odpovědi.

V průběhu vývoje jedince není náhodné spojení pohybu, tedy prvního kroku, s prvními slovy. Dle Kutálkové (2011) je schopnost mluvit závislá na schopnosti pohybu. Takto dochází ke spojení předmětu nebo situace se sluchovým vjemem, který dítě pojmenuje. Mezi důležité činitele, které se podílí na vývoji řeči u dítěte můžeme zmínit zejména jeho věk, psychickou a fyzickou vyspělost, motorický, kognitivní, sociální a jazykový vývoj (Morgensternová et al., 2011). Nutná je stimulace dítěte zejména rodinou, později mateřskou školou. U dětí je třeba rozvíjet slovní zásobu, spisovnou a zvukovou stránku řeči, gramatickou správnost jazyka a souvislost projevu (Hrabalová, 2016). Egocentrická řeč je rovněž důležitá z hlediska vývoje poznávacích procesů (Vágnerová, 2012). Tato řeč není určena druhému posluchači, neboť se jedná o řeč dítěte samo se sebou. Vyskytuje se přibližně do sedmi let věku dítěte (Piaget & Inhelder, 2014).

Wendlandt (2000) metaforicky přirovnává vývoj řeči k tzv. jazykovému stromu. Základem každého stromu jsou kořeny, které ho ukotvují v zemi. Z pohledu autora se jedná o komplex vývojových procesů, který je nezbytný pro porozumění a aktivní

používání řeči. Kmen je tvořen řečovými projevy a jejím porozuměním. Pro radost z řečového projevu je zásadní podpora z okolí, kdy je možné dítě pomocí pozitivní odezvy stimulovat k dalšímu používání jazyka. V koruně stromu najdeme slovní zásobu, artikulaci a gramatiku. Na úplném vrcholu je umístěna schopnost čtení a psaní. Ke všem procesům dochází postupně a individuálně. Stejně jako nemůže strom růst bez vody, ani dítě se neobejde bez této „vody“. Symbolikou vody je podporující chování dospělých osob a stimuly ke komunikaci. U lektora se jedná o různé pochvaly, zajímavé podněty i pomůcky, oční kontakt, poskytnutí prostoru k mluvení a nutnost nenucení dítěte do řečového projevu. Stejně jako Slunce zahřívá naši Zemi, tak láska, přijetí a akceptace dítěte se všemi jeho vlastnostmi může prohrát naše lekce. Autor ve své definici uvádí rodiče jako Slunce. Kromě rodičů mají vliv na jazykový vývoj dítěte i učitelé v mateřské škole a lektori cizího jazyka. Pokud bude dítěti poskytnuto klidné a bezpečné prostředí se všemi náležitostmi lekce, tak bude výuka smysluplná, plodná a pohodová. Společnost, kultura a životní prostředí tvoří zem, do které je strom vsazen a která dítě obklopuje.

Kromě komunikace verbální se při kontaktu s předškolními dětmi využívá neverbální komunikace, která usnadňuje dětem porozumění při osvojování cizího jazyka. Často může doplnit nebo nahradit význam slova při lekci. Dle Morgensternové et al. (2011) je neverbální komunikace v určitých složkách vrozená a geneticky daná. V různých kulturách najdeme však odlišnosti. Skládá se z několika složek, ke kterým řadíme: tělesný kontakt (dotek), proxemiku, chronemiku, mimiku, gestiku a další složky. Při lekcích pracujeme zejména s kinezikou, kdy se jedná o pohyb našeho těla, výraz tváře, náš postoj, naše gesta a v neposlední řadě oční kontakt. Dále s haptikou, která představuje tělesné dotyky a interpersonální blízkost. U předškolních dětí je zvýšená citlivost na neverbální komunikaci. Pokud nebude naše neverbální komunikace v souladu s verbální, může docházet ke zmatení dítěte. Naše autenticita je základem komunikace s předškolními dětmi.

1.3 Potřeby a význam hry u předškolních dětí

Při vedení lekcí je třeba myslet na uspokojení potřeb, které jsou u předškolních dětí stěžejní. Pokud se dítě nebude cítit bezpečně a nebude mít uspokojené své základní potřeby, bude nesoustředěné a výuka pro něj ztratí smysl.

Na potřeby se můžeme dívat z několika různých pohledů. Maslow (1943) dělí potřeby na fyziologické potřeby, potřebu bezpečí a jistoty, potřebu lásky a náležitosti, potřebu úcty a uznání, potřebu sebeaktualizace a sebeuskutečnění. Jen dítě, které má uspokojeny nejzákladnější potřeby, se bude koncentrovat na výuku. Bez naplnění základních potřeb nelze přejít k vyšším patrům (Svobodová, 2010).

Matějček a Langmeier (in Matějček, 2015) dělí potřeby z jiného hlediska, kdy jsou tyto potřeby vztaženy přímo na dětský věk. Jedná se o „základní životně důležité potřeby psychické“, a to potřebu určitého množství, kvality a proměnlivosti vnějších podnětů, potřebu určité stálosti, řádu a smyslu v podnětech, potřebu prvotních citových a sociálních vztahů, potřebu identity a potřebu otevřené budoucnosti.

Při jakékoliv výuce u předškolních dětí je nutné myslet na hru, kterou lze považovat za další základní potřebu předškolních dětí. Vágnerová (2012) označuje předškolní období jako „věk hry a přípravy na školu“. Z tohoto názvu vyplývá, že lekce anglického jazyka musí být zejména hravé. „Předškolní období je často nazýváno obdobím hry, ve které se může naplno rozvinout aktivita dítěte.“ (Morgensternová et al., 2011, s. 63). Hra je důležitá pro vyzkoušení a osvojení si různých dovedností, sociálních rolí a vztahů, ze kterých bude dítě čerpat v celém budoucím životě. Dále napomáhá k určení různých hranic a pravidel. S její pomocí lze rozvíjet hrubou i jemnou motoriku. „Pro dítě předškolního věku je hra tou nejpřirozenější a nejčastější aktivitou. Hra mu přináší uspokojení, hrou získává zkušenosti, hrou se učí, ve hře si přehrává situace, kterým nerozumí, hra mu pomáhá zapomenout na problémy, nebo naopak se s některými vyrovnat. Hra ho okouzluje, upoutává a fascinuje.“ (Svobodová, 2010). Z „kouzla“ hry mohou těžit nejen psychologové, terapeuti, ale i lektoři cizího jazyka. Hra dokáže dítě odpoutat od stresu z odlišnosti cizího jazyka.

Přestože jsou znalosti vývojové psychologie, významu hry a potřeb dítěte stěžejními faktory pro výuku cizího jazyka u předškolních dětí, je vhodné se seznámit s dalšími činiteli, které jazykové osvojování ovlivňují. V následující kapitole se budu věnovat právě problematice osvojování anglického jazyka v raném období a přístupy i metodami, které lze využít.

2 OSVOJOVÁNÍ CIZÍHO JAZYKA V RANÉM VĚKU

Výuka anglického jazyka u předškolních dětí je v současnosti velmi diskutovaným tématem. Někteří rodiče jsou velmi ambiciózní a v dobré víře mluví na své dítě v domácím prostředí jen v anglickém jazyce. Jiní vodí své děti již od útlého věku na jazykové kurzy. Někteří vyčkávají s jazykovou výukou a k prvotnímu seznámení s cizím jazykem dochází až v prostředí základní školy. V této kapitole nastíním názory spojené s ranou výukou anglického jazyka, stěžejní faktory rané výuky a výhody dětského věku při osvojování cizího jazyka.

2.1 Poznatky související s raným osvojováním cizího jazyka

2.1.1 Názory na rané osvojování cizího jazyka

Ze studií, které byly provedeny v USA před rokem 1990 vyplynulo, že by cizí jazyk měl být vyučován nejdříve ve věku jedenácti až třinácti let kvůli obavám ze zmatení dítěte (Schön, 2010). V podobném duchu uvažuje i Matějček (2017), který doporučuje začít s jeho výukou ve věku deseti až jedenácti let, kdy je mateřský jazyk již dostatečně ukotven. Jsou vytvořeny základy pro pochopení gramatických pravidel a jiných jevů. Předškolní děti si dle jeho názoru nezvládnou dostatečně ukotvit slova naučená v raném věku a dojde k zapomenutí slovní zásoby ještě před nástupem do základní školy. Z tohoto důvodu nemohou z této výuky těžit v budoucnu. Dále namítá, že si dítě předškolního věku nedovede uvědomit důležitost významu cizího jazyka v jeho dalším životě.

„Děti přicházejí na svět se schopností naučit se kterémukoliv jazyku. Dvojazyčnost, respektive mnohojazyčnost je přirozeným potenciálem každého člověka. Záleží na okolnostech, nakolik je tento potenciál možné aktualizovat“ (Hakuta et al., 2003, s. 31-38). Na otázku, zda je raná výuka pro děti zdravá, odpovídá ředitel Institutu pro vývoj lidského potenciálu zcela jasně: „Je nejlepší začít se vzděláváním v době, kdy náš mozek roste.“ (Doman in Vašáková, 2008). Dle vědců trvá toto období do šesti let věku dítěte. Do této doby je tedy vhodné začít s výukou anglického jazyka formou hry. Toto tvrzení se netýká jen jazykové výuky, ale i jiných oborů.

V podobném duchu uvažuje také Montessori (in Bronsil, 2021), která doporučuje začít s výukou cizího jazyka již od dětského věku. Mezi upřednostňované metody osvojování

cizího jazyka uvádí metodu přímé konverzace za využití různých her, písní, obrázků a schémat. Důležitá je největší přirozenost ve výuce. Smyslové materiály, které jsou základem Montessori výuky, mohou být vysvětleny a využívány v různých jazycích. Montessori ve svém díle uvádí různé příklady schémat, na jejichž základě funguje dětský mozek. Tvrdí, že se děti mohou naučit druhý, třetí ale i čtvrtý nebo pátý jazyk přirozeněji než dospělí. Dále Montessori (in D'Esclaiibes, 2015) pracuje s „citlivými obdobími“, kdy je pro dítě snadnější osvojení určité dovednosti rychleji než v běžném období. U cizích jazyků toto období trvá přibližně od dvou let nejdéle však do sedmého roku. Dítě se vášnivě zajímá o vše, co se jazyků týká a má schopnost integrovat slovní zásobu a gramatiku bez nejmenší námahy. Předškolní dítě se učí bez zábran a bez strachu z různých posměchů.

Marinčáková (2020) tvrdí: „Děti nerozlišují různé jazyky. Pro ně existuje jeden jazyk — jedna forma komunikace, možnost vyjádřit své potřeby.“ Dále uvádí, že čím dříve s výukou začneme, tím lepší výsledky můžeme předpokládat. Děti se na rozdíl od dospělých učí v přirozeném prostředí pomocí her a běžných činností. Jejich schopnost přijímat nové informace a naučit se velké slovní zásobě jim usnadní osvojení anglického jazyka. Mají schopnost si získat perfektní výslovnost bez jakéhokoliv přízvuku. Kromě výuky s lektorem doporučuje lekce, které jsou vedeny v domácím prostředí jedním z rodičů, který ovládá anglický jazyk na dobré úrovni. Nabízí hry a přístupy, jak nenásilně a přirozeně začlenit anglická slova nebo slovní spojení při výuce v domácím prostředí.

Ředitelka anglické mateřské školy Lenka Fořtová (in Vašková, 2008) na základě své desetileté zkušenosti doporučuje pohyb dětí v prostředí s výskytem více jazyků již od narození. Podle Fořtové (in Vašáková, 2008) je důležitý princip využití jednoho jazyka při komunikaci s dítětem do věku tří let. Děti jsou schopny mezi jazyky přepínat a nedělá jim potíže rozlišovat odlišné jazyky. Pokud je lekce vedena rodilými mluvčími mají děti schopnost si cizí přízvuk osvojit a používat jej v budoucí komunikaci. D'Esclaiibes (2015) vidí výhodu ve sluchovém vnímání u předškolních dětí, neboť dokáží vnímat melodii jazyka a dokonale napodobit přízvuk v cizím jazyce.

2.1.2 Stěžejní faktory při rané výuce jazyka

Dle Markéty Zuskové (in Těthalová, 2012) je rozhodující při seznámení s cizím jazykem nejen věk dítěte, ale i kvalita, frekvence a intenzita výuky. Důležité je vedení výuky pouze v cizím jazyce a přirozený způsob učení. Dále zdůrazňuje, že nutností je kvalifikovaný lektor, který ovládá správnou výslovnost. V opačném případě by výuka cizího jazyka mohla dětem spíše uškodit než pomoci. Průcha a Koťátková (2013) považují výuku v raném věku za neefektivní. Uvádí, že se nejedná o učení jako takové, ale pouze o jazykovou hru. Děti si odnáší z lekce jen velmi málo, neboť se učí pouze odříkávat slovíčka nebo slovní spojení. Nejedná se tedy o systematickou znalost jazyka. Výuka nemůže dětem uškodit, ale ani z ní nemohou výrazněji těžit v budoucím životě. Výjimkou je však raná výuka pod vedením rodilého mluvčího nebo kvalifikovaného českého lektora. Za další způsob smysluplné výuky považují bilingvní školu nebo školu s intenzivní výukou angličtiny. V těchto případech lze vytvořit dobrý základ pro výuku cizího jazyka v budoucnu. Z těchto vyjádření můžeme usuzovat, že existují dva faktory, které jsou důležité pro osvojení cizího jazyka, a to kvalita a četnost.

2.1.3 Výhody dětského věku při osvojování cizího jazyka

Schön (2010) zmiňuje v historickém pojetí obavy vědců ze škodlivosti výuky více jazyků v předškolním věku. V současné době již nejsou tyto obavy aktuální. Dětský věk umožňuje souběžnou výuku různých jazyků, kdy dochází ke tvorbě více nervových spojení v mozku. Dále považuje za nutné začít s výukou v raném věku pro získání správného jazykového citu.

Cenková (in Vašáková, 2008) zmiňuje tvorbu jazykových center v mozku kolem druhého roku dítěte. Z tohoto důvodu je vhodné začít dítě seznamovat s cizím jazykem již od narození. Takto dojde k vytvoření více center pro jazyky. „Vědci dokázali, že lidé, kteří se naučili cizí jazyk po desátém roce věku, nemluví tak plynule jako ti, kteří se jej naučili ve věku mladším“ (Vašáková, 2008). Díky cizímu jazyku se zároveň zvyšuje schopnost k osvojování nových věcí, k učení obecně a dochází k intelektuálnímu rozvoji.

Costa a Sebastián-Gallés (2014) ve své studii zjistili, že výuka cizího jazyka mění strukturu v mozku. Mozek bilingvních osob obsahuje v jazykových oblastech více šedé hmoty, která určuje výši naší inteligence a paměti. Dřívější seznámení s dalším jazykem vede k

zvětšení oblasti temenní kůry v levé spodní oblasti, kdy dochází u dvojjazyčných lidí k většímu nárůstu šedé hmoty. Toto tvrzení platí zejména u dětí, u nichž došlo k seznámení s cizím jazykem v raném věku. Míra zvětšení šedé látky ukazuje zároveň míru jazykových znalostí. Pokud dochází k osvojení cizího jazyka u osob starších pětatřiceti let dochází rovněž ke změnám v mozku, které však nejsou již příliš výrazné. Mechelliová (in Vašáková, 2008) jako důvod pro ranou výuku uvádí lepší schopnost mozku se nastavit na další jazyk a vytvořit změny v jeho struktuře. S rostoucím věkem tato schopnost slábne.

2.2 Přístupy a metody výuky anglického jazyka

Thornbury (2017) zmiňuje vyvinutí přibližně třiceti metod výuky cizích jazyků v průběhu dějin, z nichž některé jsou stále využívány. Bronsil (2021) uvádí vznik převratného způsobu výuky na přelomu 19. a 20. století, kdy byl psaný text nahrazen konverzačním stylem výuky. Gramatika, čtený a psaný text jsou v novém systému stále součástí výuky, nejsou však již jeho hlavním základem. K nevyužívanějším metodám pro výuku dětí předškolního věku patří *the Total Physical Response, the Natural Approach a Story-based Teaching* (Noguiera, 2018). V České republice jsou dále rozšířeny metody *Helen Doron Early English a Watts English*, které se obě zaměřují mimo jiné na výuku v předškolním věku.

2.2.1 Total Physical Response (TPR)

Tato metoda je vyvinuta v souladu s vývojovými specifiky předškolních dětí a zcela odpovídá jejich potřebám. Zároveň respektuje období ticha, které ranou výuku provází. Dle Celce-Murcia et al. (1991) vznikla tato metoda v průběhu šedesátých let minulého století. Vychází z poznatků amerického psychologa James J. Ashera a používá se dodnes. Základem je poznatek, že děti odpovídají reakcí nebo pohybem dříve než verbálním projevem. Zpětnou vazbou pro lektora je jejich okamžitá reakce pohybem nebo jiným způsobem. Lektor metodou pozorování vyhodnotí správné porozumění na základě jejich reakce. Nevýhodou této metody je pasivní získání slovní zásoby, neboť zde chybí verbální vyjádření ze strany dětí.

Dle Henové (2015) lze metodu TPR považovat za základ pro výuku cizího jazyka v předškolním věku. Lektor se vyjadřuje v anglickém jazyce a zároveň klade důraz na

použití gest či mimiky. Součástí výuky kromě poslechu a mluvení jsou také pohybové, výtvarné nebo jiné aktivity. Jsou zde hojně využívány pokyny a slovesa.

2.2.2 The Natural Approach

Gaddis (2018) uvádí jako další vhodný přístup pro děti předškolního věku tzv. přirozený přístup. Tato metoda je založena na výuce cizího jazyka v podobném duchu jako si dítě osvojuje mateřštinu, kdy lektor působí na děti podobně jako rodiče na miminko. Mluví na dítě v cizím jazyce až do doby, než začne samo reagovat verbálně. Zakladatelé metody Krashen a Terrel (in Dovie, 2022) rozlišují mezi učením jazyka a jeho osvojením. Při učení dochází k memorování a zapamatování si různých výrazů, přičemž osvojování je založené na primárním porozumění významu slov.

V průběhu osvojování jazyka dochází k různým fázím, jejichž znalost je stěžejní pro lektora cizího jazyka. První fází je tzv. tiché období vycházející z poznatku, že miminka komunikují skrz výraz obličeje nebo gesty ještě před vyslovením prvního slova (Dunn, 2018). Tuto fázi lze pozorovat při osvojování si cizího jazyka v jakémkoliv věku. Při této fázi nemá rodič nebo lektor nutit děti do slovního dialogu tím, že by po nich požadoval opakování slov v cizím jazyce. Mluvené dialogy by měly být jednostranné.

Foppoli (2022) považuje tuto fázi za nejméně známou a často opomíjenou. Její délku nelze přesně určit. Může trvat v rozmezí od dvou do šesti měsíců. Je ovlivněna osobními vlastnostmi jedince a mírou vystavení cizímu jazyku. Pokud se dítě přestěhuje do zahraničí a bude obklopeno novým jazykem, bude fáze trvat kratší dobu než při výuce jednou týdně. Znalost této fáze je zásadní nejen pro lektora, ale i pro rodiče. Lektorům mohou tyto informace napomoci při zmírnění pocitu frustrace z „malého pokroku“ jeho svěřenců. Dále může uklidnit mnohé rodiče, kteří často vyžadují u svých dětí přílišné výkony. Mohou se mylně domnívat, že je výuka u dětí neefektivní nebo zbytečná, protože oni odmítají s rodiči komunikovat v cizím jazyce.

Další fáze se nazývá první produkce jazyka, kdy žák začíná opakovat jednotlivá slova nebo krátká slovní spojení či věty za použití správného přízvuku. Děti často opakují slovní spojení bez vědomí, že je v něm obsaženo více slov. S rozšiřující slovní zásobou chybí dítěti jen krůček k prvním dialogům (Dunn, 2018). V prvotní fázi děti často odpovídají pouze „ano“ nebo „ne“. Následující fází je objevení řeči, kdy komunikace probíhá

v jednoduchých větách (Schön, 2010). U předškolních dětí můžeme pozorovat první dvě fáze, tedy období ticha a fázi první produkce jazyka.

2.2.3 Story-based Teaching

Další metoda se nazývá *Story-based Teaching* a využívá knihu jako prostředníka pro splnění vzdělávacích cílů. Knihy jsou nedílnou součástí předškolního věku. Malé děti jsou knihami přitahovány, i když zatím neumí číst. Při kontaktu s knihou dochází k prohloubení jazykových i socio-kulturních dovedností. Děti reagují na ilustrace, které podporují porozumění literárního textu. Navíc zde dochází tvorbě pozitivního vztahu k literatuře a rozvoji estetického vnímání, které dítě může uplatnit v pozdějším věku. Knihy mohou sloužit jako inspirace k různým dramatickým nebo pohybovým hrám (Connolly, 2004). Dle Ellis (2014) mohou být knihy podkladem pro výuku a jsou dobrým nástrojem pro rozvoj dětské představivosti. Vyprávění příběhu umožňuje sdílení sociálního zážitku, neboť u dětí může navodit různé emoce. Děti milují poslouchání příběhů. Důležitý je výběr knihy, která by odpovídala jazykové úrovni dítěte. Lektor by se měl před vlastním čtením při lekci s knihou nejprve důkladně seznámit, opakovaně si ji přečíst pro sebe, vymyslet si vhodné aktivity k obrázkům a otázky, na které děti mohou reagovat.

2.2.4 Helen Doron Early English

Tato celosvětově rozšířená metoda je pojmenována dle její zakladatelky britské lingvistky Helen Doron. Vychází z poznatků o způsobu osvojování jazyka od raného věku. Metoda klade důraz na opakování v domácím prostředí, kdy děti mají k dispozici speciální výukový program s pohádkami a písněmi (HelenDoron.com, 2023). Součástí dynamických lekcí s kvalifikovaným učitelem je mnoho her a písní. Výuka zábavnou formou je určena všem dětem od věku tří měsíců až do devatenácti let a probíhá jednou týdně ve skupinách v počtu maximálně osmi dětí. Každé dítě dostane na začátek kurzu batoh s pracovními sešity. Metoda nabízí několik výukových programů pro různé věkové kategorie, které jsou vytvořeny na míru potřebám a zájmům různých věkových skupin. Rovněž nabízí speciální program pro mateřské školy. Kromě důrazu na anglický jazyk jako takový je cílem metody seznámit děti s důležitými životními hodnotami (HelenDoron.cz, 2018). Metodika vychází rovněž z toho, že děti jsou v současné době přitahovány

moderními digitálními technologiemi. Kromě již zmíněných aplikací určených pro každodenní opakování v domácím prostředí jsou součástí metody také hry, programy na výuku čtení nebo rádio pro dospívající děti. V roce 2017 se na celém světě učilo anglický jazyk touto metodou více než dva milióny dětí (Helen Doron Ltd., 2017).

2.2.5 Watts English

Metoda *Watts English* byla založena v roce 2005 ve Velké Británii a je určena dětem ve věku od tří do jedenácti let. V současné době je rozšířena ve více než pětadvaceti zemích po celém světě. Materiály *Wow!* jsou určené pro mateřské, základní a jazykové školy. Od roku 2010 jsou tváří této metody učitel Steve a jeho pomocnice straka Maggie, kteří v roce 2014 pronikli na youtube a stali se celosvětovou senzací. V roce 2019 byla tato dvojice předabovaná do několika světových jazyků včetně španělštiny, hindštiny a arabštiny. V roce 2020 bylo publikováno osm řad materiálů pro výuku dětí v mateřských a základních školách. Tyto materiály jsou využívány ve více než třiceti zemích po celém světě (Wattsenglish.com, 2020).

V této kapitole byly obsaženy poznatky týkající se rané jazykové výuky a hlavní metody, které lze u předškolních dětí využít. V následující kapitole budou nastíněny hlavní činitele ovlivňující kvalitu výuky, kterými jsou charakteristika, osobnost a kompetence učitele cizího jazyka a dále zásady pro výuku v předškolním věku.

3 ČINITELE OVLIVŇUJÍCÍ KVALITU VÝUKY

Tato kapitola zahrnuje faktory, které mají vliv na kvalitu výuky. Z hlediska lektora zde budou popsány jeho jazykové schopnosti, osobnostní předpoklady a kompetence. V této kapitole budou dále uvedeny zásady, které by měl lektor při výuce respektovat a aktivity, kterými lze podpořit osvojení jazyka u předškolních dětí.

3.1 Charakteristika učitele, jeho osobnost a kompetence

Matějček (2017) zdůrazňuje nutnost osobního kontaktu při výuce mateřského jazyka. Televize, ani rádio lidskou společnost nenahradí. Z tohoto faktu můžeme vycházet i při výuce cizího jazyka. Poslech písní nebo pohádek může být pro dítě zčásti užitečný, nicméně nenahradí výuku s lektorem. Bez kvalitního lektora nemůže být výuka úspěšná.

Marxťová (in Mertin & Gillernová, 2015) považuje za vhodné začít s kvalitně a odborně vedenou výukou již v mateřské škole kolem pátého roku věku. Dle jejího názoru by kvalitní učitel jazyka měl mít zároveň pedagogické vzdělání. Pouhá znalost cizího jazyka na vysoké úrovni není dostačující pro výuku předškolních dětí. Watts (in Fraňková, 2021) poukazuje na skutečnost, že ne každý rodilý mluvčí může být pro děti vhodným učitelem. Důležité je umět děti zaujmout a poskytnout jim správnou míru humoru. Watts o sobě tvrdí, že jeho cílem při lekcích je: „Být legrační, ne hloupý“.

Zusková (in Těthalová, 2012) považuje za stěžejní výuku v cílovém jazyce za využití přirozené formy osvojování jazyka, kterou lze vzdělávat i děti v předškolním věku. Zdůrazňuje nutnost bezchybného přízvuku, který umožní položení dobrého základu pro výuku na celý život. Lektor by dle jejího názoru měl mít dostatečnou kvalifikaci a další nezbytné kvality, ke kterým patří: „...nadšení pro práci s malými dětmi, kreativita a ochota učit se novým věcem.“ Pokud je při výuce přítomen i učitel mateřské školy, může lektorovi sloužit jako podpora a má možnost při jeho nepřítomnosti opakovat probrané učivo s dětmi.

Lektor musí podobně jako učitel mateřské školy ovládat následující kompetence z různých oblastí. Dle Gillernové (Mertin & Gillernová, 2015, s. 29) se jedná o tyto profesní dovednosti: „sociálně-psychologické, metodické, oborové a diagnostické“. U oborově a metodicky profesních dovedností se jedná zejména o to, co a jakým

způsobem lektor dělá. Lektor musí respektovat také vývojové a individuální charakteristiky dítěte, které spadají do kategorie speciálně-výchovných a diagnostických dovedností. Diagnostika metodou pozorování může sloužit k odhalení pokroků dítěte v průběhu lekce anglického jazyka.

Jako příklad sociálně-psychologických profesních dovedností, které se týkají lektora cizího jazyka lze uvést: autenticitu, empatii, naslouchání, porozumění neverbálním projevům jedince, rozvoj jeho sebedůvěry, podpora sebejistého vystupování, akceptování osobnosti dětí, rodičů a kolegů (Gillernová in Mertin & Gillernová, 2015). Důležitou součástí těchto kompetencí je i spolupráce s rodiči, neboť mohou velkou měrou ovlivnit osvojování cizího jazyka u svého dítěte. Marxtová (in Mertin & Gillernová, 2015) poukazuje na nutnost trpělivosti, otevřenosti a motivace ze strany lektora při seznamování dětí s cizím jazykem. Dunn (2003) tvrdí: „Děti se učí nejlépe, když mezi nimi a jejich učitelem panuje těsný, povzbudivý a vřelý vztah.“

Kromě jazykových znalostí by lektor měl mít povědomí z oblasti cizích kultur a seznamovat děti při lekcích s kulturou v anglických zemích, jejími tradicemi a zvyky. Toto dítěti umožní v budoucnu lepší orientaci v cizí zemi nebo při styku se zahraničním partnerem (D'Esclaibes, 2015).

3.2 Zásady pro výuku v předškolním věku

Při sestavování lekce pro předškolní děti je třeba vycházet zejména z vývojových zvláštností předškolních dětí a jejich způsobu osvojování jazyka. Úspěšnost jazykové výuky závisí na několika faktorech, které by měl učitel brát na zřetel při sestavování lekce. Jedná se zejména o dobu lekce, velikost skupiny, plánování a strukturu lekce, cizojazyčné aktivity, rituály a klima ve třídě, motivaci dítěte a práci s chybou.

Jazyková výuka dětí v mateřské škole by měla rovněž korespondovat s informacemi uvedenými v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání, který byl vyvinut na míru předškolním dětem. Přestože se Rámcový vzdělávací program nezaměřuje přímo na výuku cizích jazyků, je vhodné ho při plánování lekcí využít a takto rozvíjet jednotlivé kompetence u dětí. Jedná se o: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence činnostní a občanské (RVP PV 2021 - MŠMT, 2021).

3.2.1 Doba lekce a velikost skupiny

Předškolní děti se mohou soustředit pouze po krátkou dobu. Marxtová (in Mertin & Gillernová, 2015) doporučuje výuku v rozmezí deseti až dvaceti minut. Možností je častější vystavení dětí anglickému jazyku po kratších úsecích. Považuje za vhodný denní kontakt s cizím jazykem. Clarke (2012) zdůrazňuje nutnost včasného ukončení výuky a zákaz přetahování. Na dětech je ihned poznat, pokud se nudí nebo potřebují změnu činnosti. U jednotlivých aktivit vydrží jen pár minut, poté je doporučeno přepnout do jiné aktivity. Dunn (2018) uvádí brzkou ztrátu koncentrace dítěte při neporozumění nebo přílišné obtížnosti. Délka soustředěnosti dítěte je odvislá od situace a denní doby. Marxtová (in Mertin & Gillernová, 2015) považuje za optimální skupinu o velikosti kolem deseti dětí. Ideální počet je pětičlenná nebo šestičlenná skupina.

3.2.2 Plánování a struktura lekce

Učitel by v žádném případě neměl podcenit přípravu, která je jedním z důležitých předpokladů efektivní výuky. Základem je příprava učebních pomůcek, stanovení si cílů lekce a výběr vhodného učebního postupu. Hennová (2015) zdůrazňuje, že by lekce měla být plná radosti, zábavy, empatie a podpory přirozené dětské zvědavosti. Měla by být hravá a rozvíjet dětskou představivost. Zusková (in Těthalová, 2012) uvádí využívání frází a ustálených výrazů, které napomáhají k plynulosti projevu a k dosažení znalostí v přirozeném kontextu. Místo memorování slov a drilu gramatiky je snaha o simulaci situací rozvíjejících komunikační dovedností. Opakování hravou formou je nezbytnou součástí výuky. Hennová (2015) doporučuje časté střídání aktivit, kdy z pohybových plynule přejdeme ke klidovým nebo kreativním. Tento postup umožňuje prodloužení doby soustředění u dětí předškolního věku. Důležité je však děti nepřetěžovat a respektovat atmosféru ve třídě.

Plán lekce (*Lesson plan*) umožňuje lektorovi vytvoření pevné a rovnoměrné struktury lekce, kdy lze využít různých přístupů při jeho sestavení. Lekci lze rozdělit na tři části: úvodní rozehrátí a opakování (*warm up and maintenance*), osvojení a procvičování nové slovní zásoby (*new learning and practice*) a závěrečnou část (*wrap up*). Úvodní část je nesmírně důležitá. Umožňuje nastolení příjemné atmosféry a připravení dětí na výuku v cizím jazyce. V této části je rovněž prostor pro zopakování učiva z minulých lekcí. Hlavní

část je věnována různým písňím, hrám a pohybovým aktivitám souvisejícím s novou slovní zásobou. Závěrečná část je vhodná pro zopakování nové slovní zásoby. Pozitivní atmosféra je důležitá při jejím zakončení, neboť se děti budou takto těšit na další lekci (Eslkidstuff.com, 2023).

Kromě přípravy, která umožňuje naplánovat činnosti a cíle v rámci lekce, by učitel neměl opominout sebereflexi formou sebehodnocení. Tento účinný nástroj napomáhá učitelům při dalším rozvoji. Sebereflexe je vhodné vést písemnou formou. Jedná se o adekvátní hodnocení přípravy, pomůcek, atmosféry ve třídě a činností (Kotová, 2021).

3.2.3 Aktivity, rituály a klima třídy

Při výuce předškolních dětí lze využít pro lepší osvojování cizího jazyka různých dramatických činností, prožitkového učení, her spojených s pohybovým vyjádřením nebo didaktických her. Clarke (2012) uvádí nutnost vedení lekce zábavnou formou za použití různých knih, hudby, videí a her pro zvýšení motivace dítěte.

Rituály jsou činnosti, které se pravidelně opakují a mají stálý řád. „Všem rituálům je společné, že probíhají podle určitých pravidel, která často zůstávají po celá dlouhá období neměnná“ (Kaufman-Huber in Svobodová, 2022). Děti se mohou díky rituálům lépe připravit na výuku. Navození bezpečného prostředí bez stresu je stěžejní pro výuku anglického jazyka u předškolních dětí. Důležité je u dětí probudit jejich zájem a získat jejich pozornost. Hennová (2015) poukazuje na fakt, že je vhodné ukončit činnost ještě v době, kdy děti hra baví. Děti mají velmi rády opakování, které jim dává pocit bezpečí. Doporučuje zařazovat hry v různých obměnách, aby korespondovaly s cílem lekce.

3.2.4 Motivace dítěte a práce s chybou

Motivace dítěte je základem každého učení u předškolních dětí. Urbánek (1991) poukazuje na nutnost ocenění každého úsilí dítěte. Dle Dunn (2003) jsou chvála a motivace prostřednictvím povzbuzujících slov stěžejními pomocníky učitele cizího jazyka. Clarke (2012) považuje chybu za přirozenou součást osvojování cizího jazyka. Při její korekci je nutná citlivost a ohleduplnost, kdy lze použít opakování slov dítěte s umístěním správného výrazu do věty na místo chybného. Zároveň je důležité dát dětem vědět, že něco udělaly dobře.

3.2.5 Spolupráce s rodiči

Spolupráce s rodiči je stěžejní při výuce předškolních dětí, neboť mohou přispět k rozvoji anglického jazyka u svého dítěte v domácím prostředí. Není přitom nutná znalost cizího jazyka na vysoké úrovni, neboť je možné pouštět nahrávky, pohádky nebo písně pro zachování kontaktu dítěte s cizím jazykem. Li (2022) poukazuje na fakt, že spolupráce mezi rodiči a lektorem nebo jazykovou školou zlepšuje zkušenost dítěte se vzděláním obecně, jeho výkony při výuce a ovlivňuje i míru úspěchu dítěte. Partnerský vztah s rodiči a pravidelné informování o probraném učivu napomáhá ke správné podpoře a motivaci z jejich strany. Rodič musí být seznámen s tichým obdobím, které se objevuje na počátku výuky cizího jazyka. Neinformovaný rodič, který by příliš tlačil na výkony dítěte, by jej mohl zcela odradit od snahy si osvojit cizí jazyk.

Tato kapitola zahrnovala charakteristiku učitele a zásady výuky v předškolním věku. Poznatky z třech předchozích kapitol posloužily jako základ pro vytvoření vlastní metodiky, která bude prezentována v následující části. Při svých lekcích se kromě důrazu na jazykovou stranu snažím o co největší autenticitu, empatii, citlivost a zapojení kreativity pro získání pozornosti dětí.

4 VÝUKOVÝ PROGRAM ANGLICKÉHO JAZYKA

4.1 Cíl práce a použité metody

Cílem této bakalářské práce je vytvoření vlastní metodiky výuky anglického jazyka v mateřské škole a její zhodnocení. Při realizaci cíle byly použity následující metody: sekundární analýza dat, pozorování, hloubková sebereflexe a dotazníkové šetření u rodičů předškolních dětí.

Pro vytvoření metodiky výuky byla stanovena kritéria: věk dětí od tří do šesti (sedmi) let, rozdělení písní a aktivit dle ročních období, využití loutky, použití rituálů, využití verbální komunikace pouze v anglickém jazyce, využití neverbální komunikace, střídání klidných a rušných částí, důraz na hru a potřeby dětí, pravidelná struktura výuky, výuka v délce 30 minut, četnost výuky 1x týdně, spolupráce s rodiči.

Vytvořená metodika byla realizována se skupinou dětí ve věku od tří do šesti (sedmi) let v prostředí mateřské školy a byla evaluována v souladu s kompetencemi uvedenými v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání v době od září 2022 do března 2023. Dotazníkové šetření u rodičů předškolních dětí probíhalo v červenci 2022 a v únoru 2023. Zásadní rozdíl mezi těmito obdobími byl ve spolupráci s rodiči, která byla navázána až červenci 2022. Dříve dostávali rodiče pouze odkazy na písně prostřednictvím paní učitelek. Dotazníky sloužily nejen pro získání informací ohledně dětí a jejich jazykového posunu, ale zároveň jako zpětná vazba od rodičů. Výsledky dotazníkového šetření jsou uvedeny v kapitole 4.5.2.

4.2 Představení vlastní metodiky

4.2.1 Úvodní poznámky k metodice

Metodika je pojmenována *Happy English* a je rozdělena na čtyři tematické celky podle ročních období. Každý tematický celek tvoří 10 lekcí. Metodika byla realizována v prostředí mateřské školy s konkrétní skupinou dětí ve věku od tří do šesti let. Pro účely bakalářské práce probíhala realizace od září 2022 do března 2023.

V následující části budou popsány základní didaktické principy, vhodná struktura lekce a aktivity, které využívám v různých fázích lekce a je zde vysvětleno uplatnění teoretických základů v praxi. Název metodiky vypovídá o cíli mých lekcí, kterým je

vytvoření bezpečného prostředí, podpora pozitivního přístupu k anglickému jazyku a dobrý pocit dětí při lekcích. K naplnění cílů je využívána výuka formou hry za střídání klidových částí s rušnými. Jako zásadní považuji komunikaci s dítětem pouze v anglickém jazyce. Logem metodiky je usměvavé sluníčko, které má podobně jako děti ruce a nohy. Ruce jsou rozpřázeny jako gesto přijetí dětí.

4.2.2 Základní pilíře metodiky

Mezi základní pilíře metodiky, které jsou využívány při lekcích, je zapojení loutky pro usnadnění komunikace s dětmi, využití hry a důraz na neverbální komunikaci. Stěžejní je správná motivace dítěte, zahrnutí prosociálních činností a spolupráce s rodiči.

Využití loutky, maňáska nebo rekvizity

Jak je uvedeno v podkapitole 1.2.2 může lektor využít fenoménu animismu, který je typický pro předškolní věk. K tomu poslouží zapojení loutky, maňáska nebo plyšové hračky, která je symbolem výuky. Při jejím výběru je třeba zvážit k jakým účelům bude při lekcích využívána. Rovněž je vhodné ji pojmenovat. Zvolila jsem plyšovou opici jménem Cappuccino. Opice jsou legrační, trochu zlobivé a také připomínají jistým způsobem člověka. Tvar opice mi umožňuje její oblékání v případě potřeby.

Význam hry a neverbální komunikace

Hra je stěžejní prvek, který je obsažen v každé lekci anglického jazyka. Důležitost hry je uvedena v kapitole 1.3. Kromě hry musí lektor klást důraz na neverbální komunikaci, která byla zmíněna v kapitole 1.2.3. Při výuce je vhodné zapojit mimiku obličeje a různá gesta. Kladu důraz na oční kontakt. Při klidových činnostech sedím v kruhu na zemi v úrovni dětí. Pro získání jejich pozornosti při pohybových hrách využívám svolání, např. zatleskáním nebo použitím výrazu *stop*. Děti již rozumí základním pojmům, např. *stand up, sit down, be quiet*. Při nepozornosti dětí využívám některé z těchto pokynů doplněných o neverbální komunikaci.

Motivace dětí a důraz na emoce

Metoda pozorování je vhodná pro sledování pokroku dítěte. Jak je uvedeno v kapitole 3.2.4, je třeba každou jeho snahu ocenit. Součástí mých lekcí je využití různých povzbuzujících anglických slov (*very good, great, excellent, well done*) spojených

s neverbální komunikací, např. veselý výraz, potlesk, palec nahoru, gesto tzv. „placák“ (*high five*). Důraz na přirozené potřeby dítěte napomáhá k jeho motivování a může přispět k vytvoření kladného vztahu k cizím jazykům obecně. Dítě není nuceno do aktivit, neboť i vzdálený pozorovatel má možnost vnímat jazyk. Vhodné je zapojení všech smyslů do lekce. K lepší názornosti využívám různé materiály, obrázky, figurky, plyšové hračky nebo audiovizuální techniku.

Podpora prosociálního chování

Kromě správného motivování dětí a nastolení bezpečného prostředí je potřeba, aby děti myslely i na sebe navzájem. Při vyvolávání dětí u různých aktivit postupuji vždy jedním nebo druhým směrem, aby došlo k prostřídání všech dětí. Do lekce je vhodné zapojit, např. aktivitu společného rozbalování „tajemného“ balíčku, která je popsána v plánu druhé lekce v kapitole 4.5.1.

Spolupráce s rodiči

Jak bylo uvedeno v kapitole 3.2.5 je spolupráce s rodiči nutná pro zvýšení efektivity výuky, kdy lze využít různých digitálních technologií, např. e-maily, různé platformy, komunikační aplikace. Osobně využívám e-mailovou komunikaci. Rodičům po každé lekci zasílám probrané učivo, slovní zásobu, odkazy na probrané písně nebo krátké pohádky vztahující se k tématu. Dále doporučuji využít dotazníkového šetření k ověření spokojenosti rodičů s kvalitou výuky jednou nebo dvakrát do roka. Kromě pravidelné komunikace s rodiči je vhodné se rodičům představit, navázat s nimi vztah a nastínit jim základní principy výuky. S rodiči jsem zahájila komunikaci před sepsáním závěrečné práce úvodním dopisem (příloha č. 1), kde jsem vysvětlila tiché období uvedené v kapitole 2.2.2.

4.2.3 Organizace výuky

Při plánování lekce přihlížím k věku dětí a velikosti skupiny. Vzhledem k proměnlivosti skupiny si připravuji větší počet pomůcek pro patnáct dětí, přičemž na lekcích bývá přítomno okolo deseti dětí. Dále je třeba určit frekvenci lekcí, dobu lekce a zvolit vhodnou denní dobu. Základem je zajištění bezpečného prostředí a zvážení přítomnosti další dospělé osoby na lekci.

Věk dětí a velikost skupiny

Mé lekce jsou určeny pro děti ve věku tří až šesti let. Na lekcích je v současnosti přítomno okolo deseti dětí. Mladší děti mají možnost v době výuky anglického jazyka navštívit hernu v patře. Některé z nich dochází na mé lekce pravidelně, jiné využívají možnosti volby. Pro předškolní děti je angličtina povinná jako příprava na budoucí školní docházku.

Frekvence, doba a čas lekce

Mé lekce probíhají v prostředí mateřské školy jednou týdně po dobu třiceti minut. Při plánování lekce respektuji zásadu ohledně optimální doby lekce, která je uvedena v kapitole 3.2.1. V současné době začíná lekce v rozmezí od 8:30 do 8:45 dle aktuální situace ve třídě.

Příchod na lekci

Na každou lekci přicházím s určitým předstihem z důvodu naladění se na atmosféru ve třídě. Tento čas využívám pro zjištění počtu dětí, vybalení pomůcek a k podpoře osobního kontaktu s dětmi. Děti mají možnost mi sdělit své zážitky, postřehy a pocity ve svém mateřském jazyce. Při lekcích se dotazuji dětí, jestli jsou veselé (*happy*) nebo smutné (*sad*). Toto však není dostatečné pro nastolení dobrého vztahu s dětmi. Z těchto důvodů doporučuji příchod o patnáct minut dřív, než je začátek lekce.

Zajištění bezpečného prostředí a uspokojení potřeb dětí

Na bezpečné prostředí je třeba se dívat ze dvou úhlů. Jako první zkontroluji stav třídy a vyhodnotím možná rizika. Je nutné zasunout židle, posbírat případné pomůcky z předchozí výuky a zkontrolovat stav podlahy. Dále se snažím o vytvoření bezpečné atmosféry ve třídě za využití informací obsažených v kapitole 1.3.

Přítomnost další dospělé osoby na lekci

Při mých lekcích je přítomna zároveň jedna paní učitelka mateřské školy, která pracuje v kruhu se mnou. Ctí se mnou pravidlo mluvení pouze v anglickém jazyce po celou dobu lekce. Pomáhá mi při určitých situacích, které vyžadují přítomnost dospělého (např. pád dítěte, momentální stesk po rodičích). Toto mi umožňuje se plně věnovat výuce. Pokud

si všimnu nepozornosti dětí zasahuji sama za využití anglického jazyka a neverbální komunikace. Paní učitelka je takto informovaná o dění na lekci a má možnost v době mé nepřítomnosti, např. pustit dětem píseň, zopakovat osvojenou slovní zásobu.

Příprava lekce a dlouhodobý plán

Před každou lekcí si tvořím přípravu, která mi umožňuje získat jasnou představu o vzdělávací nabídce a cíli lekce. Na začátku školního roku doporučuji vytvoření dlouhodobého plánu s tématy na následující rok, který je orientační a je možné ho měnit v souladu s potřebami lektora a dětí. Při plánování lekce nahlížím na roční období, zajímavé zvyky a tradice. Jako motivaci lze rovněž využít aktuální téma třídního vzdělávacího programu mateřské školy nebo kulturní akci.

4.3 Vlastní realizace výukového programu anglického jazyka

Metodika *Happy English* je rozdělena na čtyři části dle ročních období, přičemž prvním ročním obdobím je Léto (*Summer*). Vhodné písně k jednotlivým ročním obdobím jsou uvedeny v příloze č. 6, přičemž se věnuji každé písni v průběhu dvou až tří lekcí. Při výběru písní kladu důraz na správnou výslovnost a slovní zásobu vztahující se k cíli lekce. Při výuce slovní zásoby dbám na tyto dva faktory a zároveň na zapojení gramatiky. Při práci s dětmi je stěžejní opakování hravou formou, které umožní dětem uložení nové slovní zásoby do mechanické paměti.

V následující kapitole jsou popsány jednotlivé části lekce, na jejichž základě lze sestavit přípravu na celou lekci. Lekce by měly mít stále stejnou strukturu a členění z důvodu usnadnění plánování a napomáhání dětem při orientaci ve výuce. Mé lekce jsou rozděleny na šest částí, a to úvodní část, zahřívací část, hlavní část, doplňková část, čas na kino a závěrečnou část. Nyní se zaměřím na představení jednotlivých částí a doporučených aktivit, které lze v nich využít.

4.3.1 Úvodní část

Úvodní píseň

Pro samotné zahájení lekce je vhodné vybrat určitou píseň s pohybem nebo tancem, která děti naladí na výuku. Melodie písně by měla být pozitivně laděná, jasná, jednoduchá a snadno zapamatovatelná. Měla by v ní být znát radost z našeho shledání.

Osobně jsem upřednostnila tvorbu vlastní písně, přestože jsou na internetu k dispozici v různých verzích. Tato úvodní píseň je uvedena v příloze č. 2. Pro lepší uchopení melodie jsem dětem hrála píseň zpočátku na klavír, poté spojila hru se zpěvem. V další fázi si děti osvojily slova a až později jsem přistoupila ke zpěvu a k tanci v kruhu. V písni jsou zahrnuty i slova *happy* a *sad*, která doprovázíme gesty.

Rituály

Rituály by měly být nedílnou součástí zahájení lekce anglického jazyka, jak je uvedeno v kapitole 3.2.3. Lze využít různých rituálů, např. let letadlem do anglicky mluvící země. Další možností je využití určité rekvizity, která bude pro děti znamenat zahájení výuky v cizím jazyce, např. klobouk, šála, kabát, vlajka. Jejich zařazení je vhodné nejen na začátku lekce, ale i na jejím konci. Při svých lekcích využívám svého vlastního rituálu, u kterého si s dětmi společně začarujeme. V příloze č. 3 je uveden uvítací i závěrečný rituál.

Představování v kruhu

Součástí úvodní části lekce je představování v kruhu. Je vhodné zahrát dětem pomocí loutky krátkou scénku, kdy se lektor s loutkou navzájem představí. Následuje otázka, jak se dítě jmenuje a pozdravení se s loutkou. Každé dítě takto ví, že je důležité a že je na lekci vítáno. Pro začátek postačí pouze jméno, později lze využít vazby *I am + name*. S postupem času je možné zapojit další informace, např. o pohlaví (*I am a girl/boy.*) nebo o věku (*I am ... years old.*). Důležité je nebránit se iniciativě dětí. Samy lektorovi napoví, jaký začátek lekce si přejí. Při mých lekcích si při představování společně zažertujeme. Děti jsou natolik uvolněné, že využívají humoru a představují se různými nesmyslnými výrazy, např. párek v rohlíku, postel, bazén. Toto je pro mě důkazem bezpečného prostředí při lekci a umožňuje dětem rozšířit slovní zásobu mimo probíraná témata.

4.3.2 Zahřívací část

Zahřívací část je důležitá pro získání pozornosti dítěte, jeho rozpohybování a pro celkové připravení dítěte na lekci. Kromě klasických písní s pohybem, které jsou součástí přílohy č. 4, je tato část vhodná pro opakování písní z minulých lekcí. Při nahrazení písně s pohybem pouze zpěvem, doplním tuto část o pohybovou aktivitu na počítání za využití základních sloves, např. skákání, běhání, tleskání, dupání, otáčení se. Pro zpestření písně s pohybem „*Action Song*“ (*The Singing Walrus*) jsem vytvořila čtenářské kostky, které

jsou zahrnuty v příloze č. 5. Tyto kostky slouží nejen k lepšímu vysvětlení slovní zásoby k písni, ale i k rozvoji předčtenářské gramotnosti.

4.3.3 Hlavní část

Při plánování je vhodné vycházet z dlouhodobého ročního plánu, který lze vytvořit na začátku školního roku. Při tvorbě lekce je třeba přihlížet k ročnímu období a aktuálnímu počasí, např. pokud nasněží, zahrnu do lekce zimní píseň se sněhem. Dodržení plánu lekce dle přípravy není pro lektora povinná. Flexibilita je na místě, pokud vyjde ze strany dětí impuls na novou hru nebo téma. Vždy je možné se vrátit k původní slovní zásobě jindy, např. při další lekci. Do lekce je vhodné zařadit i důležité zvyky a tradice, které jsou uvedeny v kalendáři. Na tyto svátky tvořím tematicky zaměřené lekce, kdy je celá lekce nebo její část věnována danému tématu. Tabulka písni je uvedena v příloze č. 6. Písňe jsou dostupné na internetu při zadání názvu písňe a stránky.

Při osvojování jazyka předškolními dětmi využíváme zejména metody *The Natural Approach* (Přirozené metody osvojování) a *Total Physical Response* (TPR), které jsou vysvětleny v kapitolách 2.2.1 a 2.2.2. Při práci s dětmi platí pravidlo maximální názornosti, kdy využívám reálných předmětů, jejich napodobenin nebo obrazových karet (*flashcards*). Přičemž upřednostňuji vlastní výrobu obrazových karet nebo omalovánek. Obrazové karty slouží k rozvoji předčtenářské gramotnosti u dětí. Pro procvičení barev využívám barevné bambulky a tvary z filcu, např. kytky, hvězdy, motýli, auta, srdíčka. Dají se využít při různých aktivitách a přizpůsobit ročnímu období (na podzim počítáme barevné listy, na jaře květiny). Výběr doporučených pomůcek je zobrazen v příloze č. 7. Do hlavní části lekce zařazuji také písňe doprovázené pohybem, případně dramatické znázornění pohybu a jiné aktivity z kapitoly 3.2.3. Jako vhodnou aktivitu k obrazovým kartám nebo předmětům doporučuji hru Na putování (*Journey Game*), která je popsána v příloze č. 9 a její realizace je patrná v ukázkové lekci č. 16 v kapitole 4.5.1.

4.3.4 Doplnková část

Doplnková část slouží k prohloubení nebo ukotvení slovní zásoby z hlavní části nebo pro zopakování jiné slovní zásoby, např. z minulé lekce. Tuto část využívám zejména pro zopakování barev nebo počítání, pokud nebylo zahrnuto v některé z předchozích částí,

dále k výtvarným činnostem, vyplňování pracovních listů, vybarvování omalovánek nebo k zapojení různých her. Tabulka s vhodnými aktivitami k doplňkové části je uvedena v příloze č. 8 spolu s fotkami.

4.3.5 Čas na kino

Tato část slouží jako závěrečné uklidnění dětí při lekci, kdy mají možnost se seznámit s novými nebo již známými písněmi. Při pokynu *Cinema Time* se děti posadí tak, aby každý viděl. Videá jsou vhodná k doplnění probrané slovní zásoby. Upřednostňuji legrační videá nebo ty, které zahrnují emoce. Díky tomu je píseň pro děti lépe zapamatovatelná. Na základě pozorování dětí bylo zjištěno, že vizuální obraz by měl být využíván jen v této části. Při zahrnutí videá do jiných částí lekce dochází k rozptýlení dětí, kdy místo pohybu nebo zpěvu sledují obrazový záznam. V ostatních částech lze využít audionahrávku písně.

4.3.6 Závěrečná část

Je třeba, aby byl konec lekce jasně určen. K tomu slouží závěrečný rituál, který celkově uzavírá lekci a dětem ukazuje, že se mohou vrátit zpět ke svému mateřskému jazyku. Pokud máme slovní rituál, tak je třeba ho společně odříkat s dětmi v závěru každé lekce. Při využití rekvizity je důležité ji jasně a viditelně sejmout. Pokud lektor využívá rituálu létání do anglicky mluvící země, nesmí se zapomenout vrátit zpět. Při výuce menší skupiny dětí je vhodné se rozloučit s každým dítětem jmenovitě. Osobně využívám skupinového rozloučení, kdy se loučím s dívkami a chlapci. Důležité je i zmínit, že své těšení se na děti zase za týden.

4.4 Propojení výukového programu s RVP PV

Při plánování a realizaci jednotlivých lekcí je třeba mít na paměti soulad s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání, který je klíčovým dokumentem při vzdělávání dětí předškolního věku. Podobně jako si dítě osvojuje v mateřském jazyce uvedené kompetence, tak si mohou děti stejným způsobem osvojovat kompetence i v cizím jazyce. V této části budu vycházet z RVP PV, který vyšel v roce 2021 (RVP PV 2021 — MŠMT, 2021). K jednotlivým kompetencím z RVP PV (*kurzíva*) budou vztaheny různé činnosti, které se objevují v této metodice a které jsou využívány v různých částech lekce.

Kompetence k učení

- *Dítě soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů* — práce s obrazovými kartami (*flashcards*), osvojování slovní zásoby, snaha o zapojení všech smyslů do výuky (možnost např. ochutnání potravin, osahání předmětů, poslech písní, čichové hry), zapojení jemné (výtvarné činnosti, přiřazování barevných bambulek) i hrubé motoriky do lekce (pohybové hry, písňe s pohybem, hry se slovesy, nápodoba zvířat)
- *Dítě uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení* — důraz na opakování a postupné rozšiřování slovní zásoby, zahrnutí prožitkového učení do jednotlivých lekcí, dítě reaguje na pokyny v cizím jazyce slovně nebo pohybem (TPR), dítě využije znalosti z lekce v budoucím životě
- *Má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky* — seznámení s cizím jazykem, uvědomění si rozdílů mezi cizím a mateřským jazykem, seznámení s tradicemi v cizí zemi, vysvětlení slovní zásoby v anglickém jazyce (jednotlivá roční období, počasí, názvy zvířat, vozidel)
- *Dítě chce porozumět věcem, jevům, dějům, které kolem sebe vidí* — snaha o porozumění cizímu jazyku, vytvoření vazby mezi cizím a mateřským jazykem, probuzení přirozené dětské zvědavosti pomocí vhodných pomůcek a materiálů, zkoumání počasí při pohledu z okna, učení prostřednictvím tematických bloků (např. farma, oblečení, počasí)
- *Dítě poznává, že se může mnohému naučit a raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo* — osvojování cizího jazyka je dlouhodobý proces, pokud se k němu přistupuje hravou formou a dochází ke správné motivaci dítěte, může dítě samo zažívat úspěch z toho, že již mnohému rozumí a dokáže se samo vyjádřit
- *Dítě se učí spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje* — vědomé učení souvisí s klidovější částí hodiny (práce v kruhu s předměty nebo obrazovými kartami), spontánní činnost se vztahuje k různým dramatickým a pohybovým hrám
- *Dítě se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění* — správná motivace dítěte, slovní pochvaly nebo gesta jsou základem pro výuku u předškolních dětí

Kompetence k řešení problémů

- *Přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro dítě pozitivní odezva a aktivní zájem* — správná motivace dítěte, slovní ocenění skupiny i jednotlivce
- *Dítě se snaží řešit známé a opakující se situace samostatně (na základě opakování nebo nápodoby)* — důraz na opakování při lekci, zařazování podobných her (např. přiřadit bambulku k určité barvě), dítě své porozumění ukazuje nejen slovně, ale i reakcí pohybem (TPR)
- *Dítě postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší experimentuje, pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích* — hry na přiřazování barev nebo poznávání částí těla, hra na určení chybějícího obrázku, dítě porozumí názvům barev v cizím jazyce
- *Dítě si zpřesňuje početní představy, užívá číselných a matematických pojmů* — počítání v anglickém jazyce, vytleskávání při pohybových činnostech, např. hra se slovesy, práce s čtenářskými kostkami (píseň „*Action Song*“ — příloha č. 5)
- *Dítě se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu* — vytvoření bezpečného prostředí při lekci, ocenění každé snahy, využití korekční zpětné vazby při opravování chyb

Komunikativní kompetence

- *Dítě ovládá řeč, samostatně vyjadřuje své myšlenky* — osvojování slovní zásoby, opakování slovní zásoby po lektorovi, podpora hlasového vyjádření dítěte, zpěv písní, uvítací a závěrečný rituál, hry na barvy nebo části těla
- *Dítě dokáže vyjádřit své prožitky, pocity a nálady různými prostředky* — dotazy na to, jak se dítě cítí (*happy, sad*) a doprovázení gesty, výtvarné a dramatické činnosti, pojmenování emocí v anglickém jazyce
- *Dítě se domlouvá gesty i slovy* — osvojování slovní zásoby, spojení slov s pohybem, dramatické vyjádření
- *Dítě ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní* — využití obrázků nebo knih při výuce anglického jazyka (např. *Story-based teaching* v kapitole 2.2.3), využití čtenářských kostek (píseň „*Action Song*“), výtvarné činnosti

- *Dítě průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím* — výuka na základě tematických bloků, časté opakování slovní zásoby a písni, podpora slovního vyjádření
- *Dítě dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává* — zahrnutí knih nebo audiovizuální techniky do lekcí anglického jazyka, práce s obrazovými kartami (*flashcards*)
- *Dítě ví, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit, dítě má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku* — uvědomění si existence cizího jazyka a jeho osvojování pomocí nenásilné formy výuky, pravidelná frekvence lekcí, zajištění návaznosti lekcí a tematických bloků, využití prožitkového učení, snaha o vytvoření vazby mezi viděným předmětem a slovem v anglickém jazyce

Sociální a personální kompetence

- *Dítě samostatně rozhoduje o svých činnostech* — nenucení dítěte do činností, možnost výběru mezi výukou anglického jazyka nebo návštěvy herny
- *Dítě projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování* — prosociální činnosti v průběhu výuky (např. rozbalování „tajemného“ balíčku), střídání dětí při různých hrách, pomoc druhému (děti jsou schopny vycítit, když spolužák neví a navzájem si pomáhají)
- *Dítě napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí* — lektor je dítěti vzorem a chová se řádně, vytváří bezpečné prostředí a prostředí navozující přátelské vztahy, chová se k dětem spravedlivě, dítě se umí představit (*I am + name*), pozdravit (*Hello*), rozloučit se (*Bye-bye*), poprosit (*Please*) a poděkovat (*Thank you!*) v cizím jazyce
- *Dítě umí nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná odmítnout* — dítě umí v cizím jazyce vyjádřit svůj nesouhlas použitím vazby „*No, thank you.*“, která je obsažena v písni „*Open Shut Them*“ (*Super Simple Songs*)
- *Dítě je schopno chápat, že se lidé různí, umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným* — dítě respektuje stydlivost spolužáka, má snahu mu pomoci nebo mu poradit

- *Dítě chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí, se nevyplácí* — dítě upozorňuje na nespravedlnost (např. pokud si spolužák přeseďne a jde na řadu dvakrát místo jednou), dítě se chová ohleduplně

Činnostní a občanské kompetence

- *Dítě chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá* – dítě se může zapojit do výuky, pokud má o ní zájem, dítě ví, jak se má chovat při výuce, pokud ruší, bude napomenuto citlivým způsobem
- *Dítě má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení* – dítě reaguje na pokyny lektora v cizím jazyce, dítě naslouchá pozorně, dokončí svou činnost, chová se při hrách ohleduplně a dodržuje pravidla
- *Dítě si váží práce i úsilí druhých* — dítě se chová ohleduplně k pomůckám i výtvarným výtvorům všech spolužáků
- *Dítě je otevřené aktuálnímu dění* — dítě se soustředí na činnost a zajímá se o dění při lekci a aktivně se do ní zapojuje
- *Dítě má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat* — dítě respektuje pravidla slušného chování při lekci a snaží se nerušit ostatní děti svým chováním
- *Dítě dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí přírodní i společenské* — dítě se chová při lekci bezpečně a ohleduplně

4.5 Evaluace realizovaných činností

4.5.1 Evaluace realizovaných činností pomocí metody pozorování

Vzhledem k velkému množství odučených lekcí (20 lekcí za pololetí) a širokému záběru celé metodiky není možné komplexní vyhodnocení této metodiky v rámci bakalářské práce jako celku. Jako ukázkou realizovaných činností jsou zde uvedeny dvě lekce, které byly vyučovány v prostředí mateřské školy a obsahují různé prvky činností, např. pohybových, dramatických nebo výtvarných, vysvětlených výše v metodice. Tyto lekce

byly zhodnoceny prostřednictvím hloubkové sebereflexe a dotazníku pro rodiče. Přípravy lekcí jsou umístěny v příloze č. 9 ve dvou verzích (příprava a reflexe, dopis pro rodiče). První ukázková lekce věnovaná letní tematice byla odučena na počátku školního roku 2022/2023. Jako ukázkou druhé lekci jsem vybrala lekci s vánoční tematikou.

Lekce č. 2 - Summer (Léto)

Cíl lekce: Seznámit děti se slovní zásobou týkající se pláže, letního oblečení a aktivitami, které se vztahují k nedávno ukončeným prázdninám

Výstup: Dítě porozumí prezentované slovní zásobě, reaguje na pokyny lektora a má základní povědomí o letní tematice.

Počet dětí: 14, délka lekce: 45 minut

Zhodnocení jednotlivých částí lekce č. 2

- **Úvodní část** — Některé děti byly na lekci anglického jazyka dnes poprvé a byl na nich znát počáteční ostych. Děti nebyly nuceny do představování a byly pozdraveny z mé strany pomocí loutky. Nové děti se snažily zapojit do výuky a napodobovat ostatní spolužáky. Na úvodní píseň tančily všechny děti.
- **Zahřívací část** — Děti si dobře pamatují slovní zásobu k písni „Head, Shoulders, Knees and Toes“ (*Super Simple Songs*), kterou jsme často opakovali v předchozím školním roce. Při představení nové písně „Hair, Shoulders, Knees and Toes“ reagovaly okamžitě a bez problému napodobovaly mé pohyby i některá slova. Lekce byla doplněna o tvary množného čísla. Písně jsme zpívaly rychle i pomalu. Obě verze děti bavily.
- **Hlavní část** — V této části jsem využila aktivity rozbalování „tajemného“ balíčku (*The Mystery Package*), která vychází z pedagogiky Franze Ketta a je zaměřena na prosociální chování. U dětí je velmi oblíbená. Při plánování lekce je třeba zohlednit její časovou náročnost. Není vhodné aktivitu jakýmkoliv způsobem zkracovat nebo urychlovat. Lektor první kolo obejde děti s „tajemným“ balíčkem v ruce. Děti se jen dívají (*Only look + gesto*, kdy si lektor ukáže na oči). Druhé kolo si mohou děti balíček osahat (*Touch*). Děti často zmiňují, co si myslí, že je v balíčku ukryto. Lektor tyto připomínky nepotvrzuje, ani nevyvrací. Děti jsou při této aktivitě opatrné a smí rozbalovat jen malinko (*a little bit + gesto ruky*

vysvětlující rozbalování), aby mohl rozbalovat každý. Děti tento prosociální cíl splnily a balíček zůstal téměř nerozbalený. Zbytek jsem rozbalila sama. Uvnitř balíčku byl dopis pro děti, hodiny k písni „*Hickory, Dickory, Dock*“ (*Super Simple Songs*), obrazové karty k písni „*Summer Song*“ (*The Singing Walrus*) a plastové letadlo. Uvnitř dopisu byl pohled od Cappuccina s fotkou z pláže. Děti si fotku prohlížely se zájmem. Kromě rozbalování balíčku byla v této části zahrnuta aktivita s tvorbou malého moře s pláží, která děti velmi zaujala. Měla jsem speciální nádobu složenou ze dvou částí. Do jedné jsem nalila vodu a do ní nasypala sůl, do druhé části dala písek. Po této aktivitě jsem žákům pomocí obrazových karet a dramatické činnosti vysvětlila tři slovesa z nové písně „*Summer Song*“ (*The Singing Walrus*). S dětmi jsme si zaplavaly moři, jezdily na kole a využily narativní pantomimy, kdy jsme vyšplhaly na vzdálenou horu. Děti nadšeně napodobovaly pohyby. Je však nutné děti včas zastavit, neboť je těžké znovu získat jejich pozornost při přílišném ponoření se do aktivity. K tomu využívám povel *stop*.

- **Doplňková část** — V této části jsme si zopakovaly názvy barev pomocí barevných plastových kornoutků a míčků. Děti opakovaly barvy i názvy ovoce. Zaujala je modrá šmoulová zmrzlina (*Smurf ice-cream*), kterou jsem zařadila pro pobavení dětí. Byla jsem ráda, že to ocenily a smály se.
- **Čas na kino (Cinema Time)** – Před vlastním pouštěním videí „*Hickory Dickory Dock*“ (*Super Simple Songs*) a „*Summer Song*“ (*The Singing Walrus*) jsem měla potřebu dětem zopakovat slovní zásobu k písni „*Hickory Dickory Dock*“ (*Super Simple Songs*) z loňského roku, neboť byly pomůcky součástí „tajemného“ balíčku. V současné době považuji tuto část za zcela zbytečnou, neboť přispěla k překročení doby lekce. Bylo by dostačující dětem pustit pouze letní píseň a zachovat plánovanou délku lekce. Děti byly při této části již nepozorné a přehlčené předchozími informacemi. Nakonec se mi povedlo znovu získat jejich pozornost a lekci jsme dokončily celou. Některé děti se při dívání na videa zvedly a tancovaly, což potvrzuje přirozenou potřebu pohybu v předškolním věku.
- **Závěrečná část** – Tato lekce byla řádně zakončena společným zaklínadlem, kdy děti napodobovaly mé pohyby. Některé děti, které znají zaklínadlo z loňského

roku, ho odříkávaly se mnou. Děti odcházely s úsměvem, přestože byla překročena doba lekce o patnáct minut.

Hlubková reflexe lekce jako celku a vhodná doporučení

Vzhledem ke zkušenostem z předchozího školního roku, kdy byly děti po svačině často unavené, došlo při druhé lekci k přesunutí jejího začátku z 10:15 na 8:30. Tuto změnu, která byla navržena ze strany paní ředitelky, hodnotím velmi kladně. Na dětech byla znát zvýšená soustředěnost. Tato změna také umožnila z dlouhodobého hlediska prodloužení pobytu venku v případě pěkného počasí. Pobyt venku dříve následoval hned po výuce anglického jazyka. Děti se na zahradu vždy těšily a z tohoto důvodu byly na konci lekce roztržité.

Jednotlivé aktivity děti bavily a budu je zařazovat v pozměněné podobě i v budoucnu. Nicméně je třeba příště lépe rozplánovat jednotlivé aktivity a být více flexibilní při přesunu naplánovaných aktivit do příští lekce, neboť byla doba trvání lekce v délce 45 minut. K jejímu zkrácení by přispělo přesunout píseň „*Hickory Dickory Dock*“ (*Super Simple Songs*) na příští lekci. Takto by bylo dosaženo optimálního času lekce v délce 30 minut.

Lekce č. 16 – Christmas Lesson (Lekce s vánoční tematikou)

Cíl lekce: Seznámit děti se slovní zásobou týkající se vánoční tematiky, procvičení barev a názvů zimního oblečení

Výstup: Dítě porozumí vysvětlené slovní zásobě, reaguje na pokyny lektora a má základní povědomí o slovní zásobě týkající se zimního období a Vánoc

Počet dětí: 8, délka lekce: 35 minut

Zhodnocení jednotlivých částí lekce č. 16

- **Úvodní část** — Před společným zpěvem úvodní písně jsem dětem v češtině vyprávěla o vánočních zvycích v anglicky mluvících zemích a zmínila rozdíl mezi Ježíškem (miminko) a Santa Clausem (starý pán). Děti zpívaly úvodní píseň se mnou a odříkávaly také zaklínadlo. Dnes se lekce účastnila i Illa, která je stydlivé povahy a patří k mladším dětem. Běžně na lekce nedochází. Děti při představování projevily smysl pro humor, kdy se záměrně představily jinými

názvy. K tomu slouží využití vazby „I am“ a nějakého předmětu místo svého jména (Aida „bazén“, Via „rohlík“, Adélka K. a Kristýnka „hotdog“, Miky „Nicolas“). Jediná Illa nepromluvila a jen se stydlivě pousmála. Tuto část lekce hodnotím kladně. Illy nesmělost jsem respektovala a pozdravila ji pomocí loutky. Začátek lekce byl veselý, kdy jsme zasmály dětským pozměněným jménům.

- **Zahřívací část** — Píseň „*Little Snowflake*“ (*Super Simple Songs*) patří k oblíbeným písním díky milému videoklipu a jednoduchému textu. Jako pomůcka při písni byly využity papírové vločky, které si jsme si přikládaly na různé části těla dle textu. Dětem se líbí, jak vločky padají k zemi. Občas se jim popletou s kamarádem při jejich zkřížení a smějí se tomu. Slova již dobře znají a zpívají je se mnou. Pro doladění vánoční atmosféry jsem přinesla světelný řetěz s deseti vločkami, které jsme si společně spočítaly. Děti již umí počítat do deseti bez zaváhání.
- **Hlavní část** — Hlavní část se skládala ze dvou bloků (rušnější a klidnější). První blok byl zaměřený na pohyb, kdy jsem využila pohybové aktivity z písně „*Dancing Christmas Tree*“ (*Kids TV 123*) a společně jsme si je ukázaly. Nedopatřením jsem řekla *shake your arms* (zatřást pažemi) místo *wave your arms* (mávat pažemi). Po seznámení s pohyby následoval tanec na hudbu. Děti reagovaly na jednotlivé pokyny. V klidnější části lekce byla zařazena výtvarná činnost lepení papírových ozdob na vánoční stromek, která sloužila k procvičení názvů barev. Aktivita děti bavila, proto trvala dvě kola. Illa si nechtěla vybrat, tak jí Via pomohla a lepila místo ní. Děti pracovaly soustředěně. Byly pozorné při čekání, než na ně přijde řada. Tato jednoduchá výtvarná činnost vyžaduje raznice, které jsem si půjčila po minulé lekci. Obrázek jsem dala poté na nástěnku, aby si rodiče mohli s dětmi zopakovat barvy.
- **Doplňková část** — Tato část se skládala rovněž ze dvou bloků. V první části jsem zařadila hru Na putování, kdy jsem rozmístila oblečení z písně „*Put On Your Boots*“ (*Super Simple Songs*) po třídě a s dětmi jsme putovaly různými způsoby od stanoviště ke stanovišti a na závěr si zopakovaly názvy oblečení. Děti tuto aktivitu ocenily po sezení u výtvarné činnosti a sloužila jako „mostek“ k další klidnější části, kdy jsem dětem připravila hádanku. Úkolem bylo uhádnout název postavy na základě obrázků (vánoční stromek, komín, sob, boty, pytel, čepice).

Ptala jsem se z legrace, jestli se jedná o Cappuccina v Santovo čepici a snažila se ho dát do obrázku komínu. Děti se smály a řekly: „*No, Santa*“.

- **Čas na kino (*Cinema Time*)** – V rámci *Cinema Time* jsem zvolila písně dvě. První byla „*Put On Your Boots*“ (*Super Simple Songs*) pro zachování kontinuity lekcí. Jako další píseň jsem pustila jednoduchou vánoční píseň „*Hello Reindeer, Goodbye Snowman*“ (*Super Simple Songs*). Dětem se obě videa velmi líbila. Zazněl krásný dětský smích, když se žirafě omotala šála kolem hlavy. I vánoční video děti pozorovaly se zaujetím.
- **Závěrečná část** – Vánoční lekci byla zakončena zaklínadlem, kdy se mnou všechny děti čarovaly. Snažily se rituál odříkávat se mnou. Po lekci jsem chtěla každé dítě obdarovat samolepkou třpytivé hvězdy. Rozdala jsem jim je až při svačině, kdy byly přítomny všechny děti.

Hlubková reflexe lekce jako celku a vhodná doporučení

Při této lekci jsem se snažila zahrnout do lekce i aktivity z minulé hodiny, aby se mi v novém roce lépe navazovalo a aby děti nezapomněly již naučenou slovní zásobu. Díky tomu došlo k překročení času lekce o pět minut. Variantou by bylo zařadit píseň „*Dancing Christmas Tree*“ (*Kids TV 123*) do zahřívací části místo písně „*Little Snowflake*“ (*Super Simple Songs*). Takto by došlo ke zkrácení lekce. Píseň „*Little Snowflake*“ (*Super Simple Songs*) však měla při této lekci svůj účel, neboť měla napomoci dětem k získání jistoty. Také část se slovní zásobou k písni „*Put On Your Boots*“ (*Super Simple Songs*) by byla přebytečná, pokud bych chtěla vytvořit pouze čistě vánoční lekci. Místo ní by se dala pustit píseň o Santovi *He Has a Red Red Coat* (*KIDS Song MG*). Celkově tuto lekci hodnotím kladně. Střídaly se rušnější a klidnější aktivity. Lekce děti bavila a dokázaly udržet pozornost po celou dobu lekce. Z hlediska vlastní přípravy příště doporučuji vypsání textů k písni „*Dancing Christmas Tree*“ (*Kids TV 123*). U tematických lekcí doporučuji se věnovat pouze danému svátku nebo události i na úkor přerušování návaznosti lekce. Toto umožňuje dětem hlubší seznámení s konkrétním svátkem a intenzivnější prožití jednotlivých činností. Tato lekce ukazuje kromě metodiky i možnost volby účasti na lekci anglického jazyka, která přispěla ke snížení počtu dětí, ke zlepšení koncentrace a k většímu respektování potřeb a zájmů dětí.

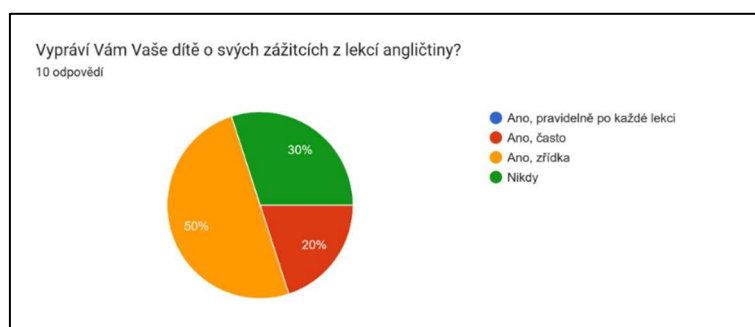
4.5.2 Evaluace realizovaných činností pomocí dotazníkového šetření

Výsledky dotazníkového šetření (červenec 2022)

Dotazníky byly zaslány devatenácti rodičům. V následující části budou prezentovány výsledky z deseti dotazníků, které byly vyplněny respondenty. První část dotazníku se týkala obecných informací o dítěti. V dalších částech jsem se zajímala o reakce dětí na výuku anglického jazyka v mateřské škole a o výuku v domácím prostředí. Poslední část dotazníku byla věnována zhodnocení výuky ze strany rodičů, kdy byl také prostor pro uvedení připomínek a návrhů vztahující se k výuce. Dle dotazníků navštěvovalo mé lekce pět dívek a pět chlapců, kdy se jednalo o 2 děti tříleté, 4 čtyřleté, 3 pětileté a 1 šestileté dítě. V následujících částech budou vyhodnoceny vybrané reakce od respondentů, které se přímo vztahují k náplni bakalářské práce. Výsledky dotazníkového šetření budou uvedeny za každé období zvlášť, neboť došlo k obměně žáků v novém školním roce.

1) Reakce dítěte na výuku anglického jazyka

Graf č. 1: Zmínky o výuce anglického jazyka v domácím prostředí

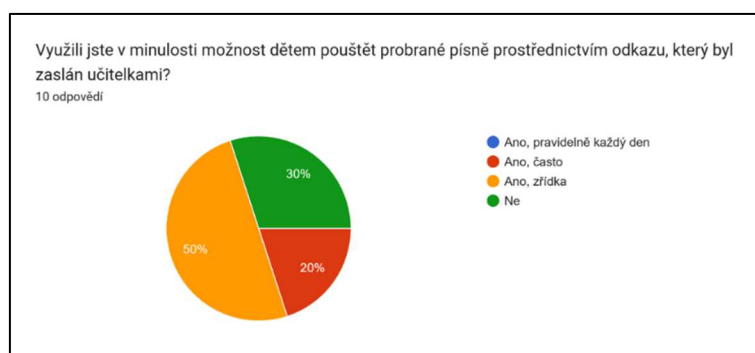
Graf ukazuje, že je angličtina pro děti samozřejmou součástí výuku v mateřské škole a žádné z dětí se výuky neobávalo. Dvě děti často zmiňovaly své zážitky z lekce, pět pouze zřídka a tři o zážitcích vůbec nevyprávěly. Devět dětí považovalo lekce za běžnou součást výuky a mělo k výuce neutrální postoj. Jen jedno dítě se na výuku vysloveně těšilo. Jiné dítě si stěžovalo, že bývají lekce příliš dlouhé. Dále jsem se zajímala o to, zda rodiče u dětí viděli pokroky v oblasti anglického jazyka. Každé dítě se nějakým způsobem projevovalo v domácím prostředí, kdy čtyři zřídka ukazovaly své znalosti a šest jich využívalo často. Mezi nejčastější projevy dětí v domácím prostředí patřil zpěv písní nebo pobrukování melodií a počítání v anglickém jazyce. Dále se děti zajímaly o názvy zvířat nebo se dotazovaly rodičů na význam daného anglického slova. Dalším projevem byla

diskuze o anglických „slovíčkách“ a dotazy, zda rodiče ví, co znamenají. Otevřená otázka se týkala toho, co děti nejvíce baví při mých lekcích angličtiny. Nejvíce mě potěšily dvě odpovědi, a to: „Prý všechno“ a „Mluvení anglicky“. Děti se dále zmínily, že se jim líbí výuka hrou, osvojování názvů zvířat pomocí plyšových hraček, výtvarné činnost, vymalovávání, tvoření, tancování a zpěv písní.

2) Výuka anglického jazyka v domácím prostředí

Další část dotazníku se věnovala výuce anglického jazyka v domácím prostředí, kdy se o výuku v domácím prostředí zajímalo sedm z deseti respondentů.

Graf č. 2: Využití odkazů na písně v domácím prostředí

Z dotázaných respondentů využilo možnost pouštění odkazů na písně sedm rodičů, z nichž dva pouštěli dětem písně často a pět občas. Tři respondenti ponechali výuku jen v prostředí mateřské školy. Mezi nejčastěji využívanými prostředky ke vzdělávání v domácím prostředí označili rodiče v otevřené otázce zejména pouštění písní a pohádek na youtube a četbu knih. Jeden z respondentů kromě pohádek a písní zmínil i pexeso, různé mluvené hry (schovávání a losování hraček, hádání, kdy mluvíme anglicky). Devět rodičů by mělo zájem o další tipy, jak vzdělávat své dítě v domácím prostředí.

3) Zhodnocení výuky z pohledu rodiče

Devět rodičů si velmi cení výuky anglického jazyka v prostředí mateřské školy. Pouze jeden respondent uvedl odpověď „ano“ místo „ano, velmi“.

V závěrečné části dotazníku, kde měli rodiče prostor pro své návrhy a připomínky byly uvedeny odpovědi od dvou respondentů. Jeden z rodičů se vyjádřil, že souzní s názorem, že by se děti měly učit cizí jazyky přirozeným způsobem podobně jako jazyk mateřský. Zároveň zmínil, že tento styl koresponduje s mým stylem výuky. Další rodič si velmi cenil

toho, že při mých lekcích nejde o klasickou výuku. Pokud dítě nechce, nemusí mluvit. Rodič zároveň zmínil, že ví, že si dítě vše „ukládá“, i když není aktivní.

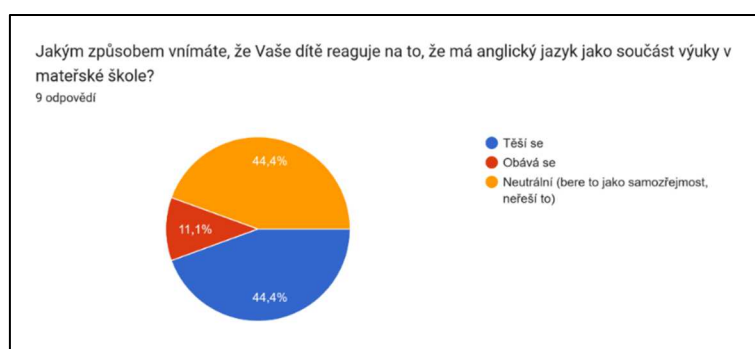
Výsledky dotazníkového šetření (únor 2023)

Druhé dotazníkové šetření proběhlo v únoru 2023 jako zhodnocení celého pololetí. Kromě obecných informací týkající se dítěte, jsem se zajímala i o jeho reakci na výuku, využití možnosti výuky v domácím prostředí, zhodnocení výuky ze strany rodičů a o spokojenost rodičů s naší spoluprací. Rozesláno bylo celkem sedmáct dotazníků, z toho bylo deset vyplněno rodiči. Rodiče dětí, které pravidelně navštěvovaly mé lekce anglického jazyka vyplňovaly dotazník celý. Ostatní rodiče jen určenou část dotazníku. Dle zjištěných výsledků navštěvovalo mé lekce pět dívek a pět chlapců, z toho se jednalo o 3 tříleté, 2 čtyřleté, 4 pětileté děti a 1 šestileté dítě. Dle vyplněných dotazníků navštěvovalo osm dětí pravidelně lekce anglického jazyka a dvě děti pravidelně hernu.

1) Reakce dítěte na výuku anglického jazyka

Z odpovědí vyplynulo, že většina dětí doma vypráví o svých zážitcích z lekcí anglického jazyka. Kromě dříve uvedených projevů u předchozího dotazníku si rodiče všimli: vyprávění o tvoření a výtvarné činnosti, počítání do deseti, vyprávění o lekci a o obrázku na nástěnce. Jedno z dětí bylo všímavé k mé výslovnosti, kdy ho zaujala má výslovnost u čísla deset (*ten*).

Graf č. 3: Reakce rodičů na výuku v mateřské škole

Dle rodičů se pouze jedno dítě obává lekcí anglického jazyka. Jedná se o stydlivého tříletého chlapce. Lekci anglického jazyka navštívil jen jednou, a to v době, kdy ještě neměl možnost výběru mezi angličtinou a hernou. Ostatní děti se na výuku anglického jazyka těší nebo ji berou jako samozřejmost. Mezi hlavní projevy dětí v domácím

prostředí rodiče uvedli kromě dříve zmíněných i nápodobu anglického přízvuku. Děti na mých lekcích baví nejvíce zpěv a poslech písní, tancování a tvoření. Jedno dítě odpovědělo: „Písničky, protože jsou legrační.“

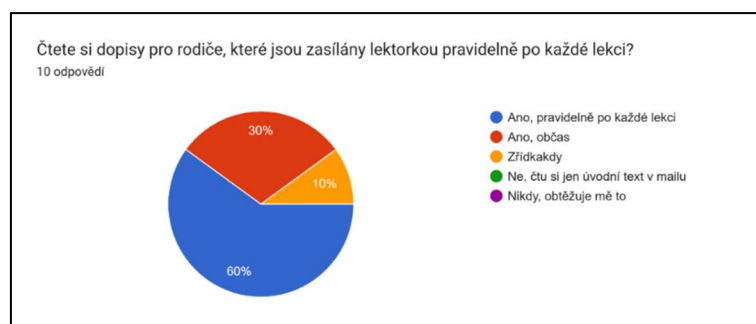
2) Výuka anglického jazyka v domácím prostředí

Graf č. 4: Využití odkazů na písně v domácím prostředí

Výše uvedený graf ukazuje, že šest respondentů pouští dětem odkazy z písní alespoň občas, dvě děti se na videa dívají jednou týdně a jedno dítě sleduje písně pravidelně každý den. Pouze jeden z respondentů s odkazy vůbec nepracuje. V domácím prostředí projevuje zájem o anglický jazyk šest dětí. Z osmi respondentů odpověděl pouze jeden rodič záporně na otázku, jestli své děti seznamují s anglickým jazykem jiným způsobem. Ostatní uvedli pouštění anglických písní z youtube nebo pouštění pohádek.

Graf č. 5: Spokojenost rodičů s informacemi týkající se výuky

Z dotázaných rodičů si šest pravidelně pročítalo dopisy po každé lekci, tři jen občas a jeden zřídka. Nikdo z respondentů neodpověděl, že by ho dopisy obtěžovali nebo že by si je vůbec neotevíral. Rodiče reagovali pozitivně na zasílané dopisy. Oceňovali mou připravenost na lekce a to, že mají přehled o jednotlivých lekcích, informace o probraných tématech a fotodokumentaci dětí. Jeden rodič uvedl, že se na dopisy těší, neboť je zvědavý, co se na lekci dělo. Další ohodnotil dopisy slovem „skvělé“. Zpětnou

vazbu z lekcí si velmi váží. Jeden rodič si postěžoval na nedostatek času se věnovat anglickému jazyku v domácím prostředí. Devět rodičů mělo zájem o další tipy, jak vzdělávat své dítě v domácím prostředí.

3) Zhodnocení potřeby výuky anglického jazyka v předškolním věku z pohledu rodiče

V této části dotazníku jsem se zajímala o názor rodičů na výuku anglického jazyka v předškolním věku prostřednictvím otevřené odpovědi. Pouze jeden rodič uvedl, že výuku anglického jazyka nevnímá jako nutnou. Ostatní odpovědi byly pozitivní a vítaly možnost výuky anglického jazyka v prostředí mateřské školy. Rodiče byli jednoznačně pro výuku, považovali ji za důležitou nebo měli radost z této možnosti. Jeden z rodičů uvedl, že by výuka mohla být pravidelnější. Mezi další názory bych uvedla poznámku „Čím dříve, tím lépe“ nebo zdůvodnění, že děti mají možnost se naučit slovíčka již v mateřské škole a na škole základní se nebudou cizího jazyka obávat. Další rodič zdůraznil, že je výuka výbornou příležitostí se s cizím jazykem seznámit, pokud o něj dítě jeví zájem. Rodiče si uvědomují také důležitost využití dětské zvědavosti. Uvedli, že malé děti mohou hodně dokázat a odkoukat. Jsou v tomto věku otevřené každé informaci a rády se učí. Jeden rodič uvedl, že předškolní věk je „parádní“ čas se učit novými věci mimo jiné i anglickému jazyku.

Poslední část dotazníku byla určena pro nápady a připomínky. Byly zde uvedeny tři odpovědi. První z nich byla „Jen poděkování“. Další rodič označil lekce za „super“, neboť nenásilnou formou dávají dětem podněty v anglickém jazyce. Další zdůraznil důležitost písniček, her a vyprávění. Vedení mých lekcí pozitivně ocenil další rodič, který si vážil správné motivace a nenásilného stylu výuky formou hry. Zároveň uvedl, že jeho dcera si stěžuje, že jsou lekce příliš dlouhé a z tohoto důvodu se na ně netěší.

5 DISKUZE

Při lekcích anglického jazyka probíhá komunikace s dětmi pouze v cílovém jazyce. Tento přístup doporučuje i D'Esclaibes (2015), neboť je takto umožněno dítěti osvojení cizího jazyka stejně přirozeně jako jazyka mateřského. Při vedení lekcí byla potvrzena nutnost propojení anglických výrazů se smyslovým vnímáním a pohybem, neboť tyto faktory ovlivňují lepší osvojení cizího jazyka. Podobně uvažují i Bednářová a Šmardová (2015), které zdůrazňují vliv různých činitelů na vývoj řeči. Jedná se o motoriku, zrakové vnímání, sluchové vnímání a sociální prostředí. Dále bylo realizací zjištěno, že prožitek je stěžejním faktorem při práci s předškolními dětmi, což potvrzuje i Hanšpachová a Řandová (2010, s. 9): „Dramatické, smyslové a pohybové hry usnadňují zvládnutí slovní zásoby a základů gramatiky propojením prožitku, pohybu a učení“. Při plánování lekce jako zásadní považují výuku formou hry, využití různých aktivit a přizpůsobení délky lekce době soustředění dítěte. Vhodnou pomůckou je loutka, což uvádí i Brumfit et al. (1994), který doporučuje u předškolních dětí využití různých loutek nebo jiných motivačních pomůcek. Marxtová (in Mertin & Gillernová, 2015, s. 159) zdůrazňují: „Velice důležité je časté opakování frází, pochvala a uznání za námahu, kterou dítě při seznamování s jazykem vynakládá.“ Všechny tyto prvky jsou rovněž zahrnuty při mých lekcích, neboť slouží k lepší motivaci dítěte a k lepšímu osvojení slovní zásoby. Rovněž bych zdůraznila bezpečné prostředí, které se mi povedlo vytvořit při mých lekcích. Důkazem toho je humor dětí, kdy se při úvodní části lekce záměrně představují jinými názvy. Humor v cizím jazyce ukazuje vyšší míru porozumění a spokojenost dětí.

Henková (2015) doporučuje rozdělení lekce na několik částí, a to na zahřívací aktivitu, hlavní část, procvičovací část a závěrečnou část. Při plánování lekcí se mi osvědčilo jiné rozdělení lekce na tyto části: úvodní, zahřívací, hlavní, čas na kino a závěrečnou část. Tuto strukturu upřednostňuji z hlediska přehlednosti.

Při plánování lekcí je vhodné najít dobu, kdy jsou děti dobře odpočaté a soustředěné. Doporučuji začít s výukou hned ráno, kdy mají lepší schopnost se koncentrovat. Další možností je vést anglický jazyk jako kroužek po odpoledním odpočinku dítěte. Výuka v mateřské škole prošla několika obměnami, a to nejen z hlediska počtu dětí při výuce, ale i době výuky. V evaluovaných lekcích byly patrné dvě změny, kterými bylo dřívější

zahájení lekce a přítomnost dětí na lekci na základě dobrovolnosti, které vedlo ke snížení počtu dětí při lekci. Marxtová (in Mertin & Gillernová, 2015) vidí výhodu v menší skupině, neboť jsou děti takto schopny delší koncentrace a dochází k neustálému kontaktu s učitelkou. Toto bylo potvrzeno při mých lekcích.

Další změnou byl přesun lekce z úterý na čtvrtek na žádost paní ředitelky mateřské školy. Toto napomohlo plynulosti běžné výuky, neboť bylo takto umožněno paní učitelkám se věnovat souvisle tématu z třídního vzdělávacího programu po dobu tří dnů za sebou. Anglický jazyk je vyučován v době řízení činnosti a při úterních lekcích došlo ke ztrátě návaznosti běžných řízených činností. V současné době věřím, že je výuka nastavena tak, aby vyhovovala nejen dětem, ale i pedagogům v mateřské škole.

Jako klíčovou považuji spolupráci s rodiči. Dotazníkové šetření potvrdilo jejich zájem o výuku anglického jazyka v mateřské škole i v domácím prostředí. Výsledek dotazníkového šetření ukázal, že i přes snahu o přizpůsobení délky lekce dětem předškolního věku se jedné dívce zdály lekce příliš dlouhé. Přičemž tato dívka navštěvuje kurzy Helen Doron English v délce pětáctyřiceti minut. Domnívala jsem se, že vypořádaná doba lekce v délce třiceti minut by měla vyhovovat všem dětem. Zároveň dotazník ukázal obavy tříletého chlapce z výuky cizího jazyka, neboť nebyl v době výuky zvyklý na pobyt v mateřské škole a neměl v dané chvíli možnost volby. Toto dokazuje, že je nutné najít správný čas pro jazykovou výuku, která odpovídá vývojové fázi dítěte a jeho zájmům.

Zároveň si vážím studia, které mi umožnilo přizpůsobení svých lekcí vývojovým specifikům předškolních dětí. Domnívám se, že bych bez tohoto vzdělání nebyla schopna naplnit jejich potřeby. Tento fakt potvrzuje i Marxtová (in Mertin & Gillernová, 2015), která uvádí, že by kvalitní učitel jazyka měl mít také znalosti z oblasti pedagogiky a psychologie.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo vytvoření vlastní metodiky pro výuku anglického jazyka pro děti v předškolním věku. Metodika byla vytvořena na základě vývojových specifik cílové skupiny dětí, v souladu s jejich potřebami a s přirozeným způsobem osvojování jazyka. Domnívám se, že jsem naplnila hlavní cíl práce včetně určených kritérií a sestavila metodiku, která může být užitečná nejen učitelům v mateřské škole, ale i lektorům cizího jazyka. Závěrečná práce může rovněž sloužit jako motivace ředitelům mateřských škol pro zahrnutí výuky anglického jazyka do jejich školního vzdělávacího programu.

Teoretická část práce byla zaměřena na vysvětlení problematiky předškolního věku, hlavních vývojových charakteristik a stěžejních faktorů, které se vztahují k tomuto období. Druhá kapitola byla zaměřena na výuku anglického jazyka a na metody výuky u předškolních dětí. Třetí kapitola byla věnována lektorovi cizího jazyka a zásadám, které je nutné při výuce respektovat. V praktické části byla samostatně vytvořena vlastní metodika k výukovému programu pro mateřské školy, která byla prezentována pomocí popisu jednotlivých částí lekce, základních pilířů metodiky a organizace výuky. Pro evaluaci metodiky bylo využito porovnání jednotlivých kompetencí s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání, dále sekundární analýzy dat u výběru písní, hloubkové sebereflexe realizovaných činností na základě metody pozorování a dotazníkového šetření s rodiči předškolních dětí.

Své lekce anglického jazyka považuji za otevření pomyslné brány k cizím jazykům, kdy dochází k výuce v bezpečném prostředí a v souladu s vývojovými potřebami předškolních dětí. Slouží jako první krůčky k seznámení s jazykem a zároveň jako budování pevného a stabilního základu, na který lze navázat v budoucím životě dítěte. Na základě vlastních zkušeností a údajů z praktické části považuji výuku anglického jazyka u dětí předškolního věku za vhodnou, pokud probíhá dle pravidel zmíněných v této závěrečné práci. Předškolní děti jsou obdarovány schopností si cizí jazyk naposlouchat, osvojit si přesnou výslovnost, souznít s melodií i rytmem jazyka. Uvědomuji si, že si mnohé děti nebudou pamatovat všechnu slovní zásobu do doby povinné výuky anglického jazyka na základní škole. Nicméně pokud v rámci mých lekcí budou zažívat radostné pocity, tak z těchto lekcí mohou těžit i v budoucnu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- Bajgarová, I., Dvořáková, H., & Táborská, H. (2011). *Charakteristika vývoje dítěte předškolního věku*. Ve městě. <https://www.vemeste.cz/2011/05/charakteristika-vyvoje-ditete-predskolniho-veku/>
- Bednářová, J., & Šmardová, V. (2015). *Diagnostika dítěte předškolního věku: co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. Edika.
- Bronsil, M. (2021). *Foreign or Second Language in Montessori*. IMontesomething. <https://www.imontesomething.com/blog/MontessoriEFL.php>
- Brumfit, C., Moon, J., & Tongue, R. (Eds.). (1994). *Teaching English to children: from practice to principle*. Nelson.
- Byers, K., Casey L-W. (2018). *Bilingualism in the Early Years: What the Science Says*. National Library of Medicine. PMC (nih.gov). <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/pmc6168212/>
- Celce-Murcia, M., Brinton, D., & Snow, M. A. (Eds.). (1991). *Teaching English as a second or foreign language (Second Edition)*. Heinle & Heinle Publishers.
- Clarke, S. (2012). *How children learn*. British Council — LearnEnglishKids. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/sites/kids/files/attachment/parents-articles-how-children-learn-english-v2.pdf>
- Connolly, C. (2004). *Story books in the classroom*. British Council. <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/managing-resources/articles/story-books-classroom>
- Costa, A., Sebastián-Gallés, N. (2014). *How does the bilingual experience sculpt the brain?* Nature Reviews Neuroscience. <https://www.nature.com/articles/nrn3709>
- D'Esclaibes, S. (2015). *Apprendre une seconde langue dès le plus jeune âge*. Le Blog Montessori de Sylvie D'Esclaibes. <https://sylviedesclaibes.com/pour-un-bilinguisme-precoce/>

- Dovie, S. (2022). *Natural Approach to Language Learning: What It Is and How 7.8 Billion People Have Successfully Used It*. FluentU Language Learning. <https://www.fluentu.com/blog/natural-approach-to-language-learning/>
- Dunn, O. (2018). *How young children learn English as another language*. British Council — LearnEnglishKids. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/helping-your-child/how-young-children-learn-english-another-language>
- Dunn, O. (2003). *Pomozte svému dítěti naučit se cizí jazyk*. INFOA.
- Ellis, G. (2014). *How to teach children English using illustrated storybooks*. British Council. <https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/how-teach-children-english-using-illustrated-storybooks>
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and Crisis*. Faber and Faber.
- Eslkidstuff.com (2023). *Warm up & Wrap up Lesson Plans*. Eslkidstuff.com. www.eslkidstuff.com/lesson-plans/warm-up-wrap-up.html
- Foppoli, J. (2022). *The Silent Period of Second Language Acquisition*. Eslbase.com <https://www.eslbase.com/teaching/silent-period-second-language-acquisition>
- Fraňková, R. (2021). *Meet the Liberec-based English teacher whose videos are a global hit*. Radio Prague International. <https://english.radio.cz/meet-liberec-based-english-teacher-whose-videos-are-a-global-hit-8735755>
- Gaddis, H. G. (2018). *The Natural Learning Approach to Second-Language Acquisition*. Study.com. <https://study.com/academy/lesson/the-natural-learning-approach-to-second-language-acquisition.html>
- Hakuta K., Bialystok, E., & Wiley, E. (2003). *Critical evidence: A test of the critical-period hypothesis for second-language acquisition*. Psychological Science. <https://doi.org/10.1111/1467-9280.01415>
- Hanšpachová, J., & Řandová, Z. (2010). *Angličtina plná her: pro děti předškolního a mladšího školního věku* (Vyd. 2). Portál.

- Helen Doron Ltd. (2017). *HDE Parents Brochure Europe*. Helen Doron English. <https://new.helendoron.com/wp-content/uploads/2018/10/Free-Parent-e-Book.pdf>
- HelenDoron.com. (2023). *Unique, effective English learning method*. Helen Doron English. <https://helendoron.com/english/our-methodology/>
- Hennová, I. (2015). *Angličtina pro předškoláky: metodika pro výuku v mateřské škole*. Portál.
- Hrabalová, J. (2016). *Dech, hlas a řeč od praxe k teorii a zpět*. Janáčkova akademie múzických umění v Brně.
- Hudon T. M., Fennell C. T., & Hoftyzer M. (2013). *Quality not quantity of television viewing is associated with bilingual toddlers' vocabulary scores*. *Infant Behavior and Development*. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2013.01.010>
- Kotová, M. (2021). *Knížka pro začínající učitelky mateřských škol*. Portál.
- Kutálková, D. (2011). *Budu správně mluvit: chodíme na logopedii*. Grada.
- Kutálková, D. (1996). *Logopedická prevence: průvodce vývojem dětské řeči*. Portál.
- Langmeier, J., & Krejčířová, D. (2006). *Vývojová psychologie* (2., aktualiz. vyd). Grada.
- Li, P. (2022). *Why Parent Involvement Is Important To A Child's Success*. *Parenting for brain*. <https://www.parentingforbrain.com/parent-involvement/>
- Marinčáková, M. (2020). *Ako naučiť Vaše dieťa po Anglicky rýchlo, jednoducho a zábavne* [E-book]. MariaM English. <https://cdn-smartemailing.cz/139994/media/april2021-maria-marincakova-ako-naucit-vase-dieta-po-anglicky.pdf>
- Maslow, A. (1943). *A Theory of Human Motivation*. *Psychological Review*.
- Matějček, Z. (2017). *Rodiče a děti*. Vyšehrad.
- Matějček, Z. (2015). *Co děti nejvíc potřebují*. Portál.
- Mertin, V., & Gillernová, I. (Eds.). (2015). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Portál.
- Morgensternová, M., Šulová, L., & Scholl, L. (2011). *Bilingvismus a interkulturní komunikace*. Wolters Kluwer Česká republika.

- MŠMT (2021). *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*.
<https://www.msmt.cz/file/56051/>
- Noguiera, A. S. (2018). *Methods, approaches and assesment for pre-school children*.
Academia Edu.
https://www.academia.edu/38259871/METHODS_APPROACHES_AND_ASSESMENT_FOR_PRE_SCHOOL_CHILDREN
- Piaget, J., & Inhelder, B. (2014). *Psychologie dítěte*. Portál.
- Piaget, J. (1966). *Psychologie inteligence*. SPN.
- Průcha, J., & Kořátková, S. (2013). *Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy*. Portál.
- Schön, N. (2010). *What's the best age for children to learn a second language?*
Brainscape Academy. <https://www.brainscape.com/academy/best-age-to-learn-a-second-language/>
- Svobodová, E. (2022). *Aby nám tu bylo hezky: tvoříme pravidla v MŠ*. Portál.
- Svobodová, E. (2010). *Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program*.
Portál.
- Těthalová, M. (2012). *Cizí jazyk hrou — metoda, která funguje*. Informatorium: časopis pro mateřské školy a školní družiny, 3-8 speciál. Portál.
- Thornbury, S. (2017.) *Scott Thornbury's 30 Language Teaching Method*. Pocket Editions.
- Urbánek, Š. (1991). *Angličtina pre najmenších* (2.slov.vyd). Slovenské pedagogické nakladateľstvo.
- Vágnerová, M. (2012). *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Karolinum.
- Váňová Krejčová, V., Poche Kargerová, J., & Syslová, Z. (2015). *Individualizace v mateřské škole*. Portál.
- Vašáková, J. (2008). *Je dětský mozek připraven učit se cizí jazyky?* iDnes.
https://www.idnes.cz/onadnes/vztahy/je-detsky-mozek-pripraven-ucit-se-cizi-jazyky.A080610_144205_zdravi_deti_bad

Wattsenglish (2020). *Wattsenglish*. Wattsenglish Ltd. <https://www.wattsenglish.com/>

Wendlandt, W. (2000). *Sprachstörungen im Kindesalter*. Georg Thieme Verlag.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Úvodní dopis pro rodiče

Příloha č. 2: Úvodní píseň

Příloha č. 3: Uvítací a závěrečný rituál

Příloha č. 4: Vhodné aktivity vztahující se k zahřívací části

Příloha č. 5: Čtenářské kostky k písni „*Action Song*“ (*The Singing Walrus*)

Příloha č. 6: Doporučené písně k jednotlivým ročním obdobím

Příloha č. 7: Ukázka vhodných pomůcek

Příloha č. 8: Návrhy aktivit vhodných pro využití v doplňkové části a materiály k aktivitám z této části

Příloha č. 9: Ukázka příprav se sebereflexí a dopisu pro rodiče z evaluovaných lekcí

Příloha č. 10: Dotazníkové šetření

Příloha č. 1

Úvodní dopis pro rodiče

V Českých Budějovicích dne 26. června 2022

Dobrý den! Hello!

Jmenuji se Ria Kadlecová a jsem studentkou 2. ročníku PF Učitelství pro mateřské školy v Českých Budějovicích. Velice si vážím nabídky [REDAKCE], která mě před více než rokem oslovila, zda bych nedocházela vyučovat anglický jazyk do její MŠ. Angličtina je mým druhým rodným jazykem. Tímto se mi splnil můj dlouholetý sen.

Narodila jsem se v krásném Kapském Městě, kde jsem žila do svých deseti let. Poté jsme se s rodiči přestěhovali do Prahy. Zpátky do jejich rodného města. Po studiu na předchozí vysoké škole jsem zůstala v Českých Budějovicích, kde s manželem vychováváme čtyři děti.

Při svých lekcích kladu důraz na to, aby děti byly šťastné. Přeji si, aby získaly lásku k jazyku a zároveň základ pro výuku anglického jazyka v dalším věku. Důležité v tomto věku je zejména porozumění. Děti při mých hodinách mluví jen, když chtějí. Není třeba děti zkoušet, zda slovíčko znají. Často i v domácím prostředí se může stát, že děti nechtějí odpovídat. Neznamená to však, že to nevědí. Věřím, že jsou anglická slovíčka uložena v jejich paměti. Až bude třeba, použijí je automaticky. Děti v předškolním věku mají možnost nasát cizí jazyk jako houby a získat čistou výslovnost bez přízvuku. Při svých hodinách dbám na hravost, střídání aktivit a zařazení pohybu.

Ráda bych s Vámi touto cestou navázala spolupráci a požádala Vás o vyplnění dotazníku k mojí bakalářské práci na téma „Přístupy k výuce anglického jazyka u dětí předškolního věku“. Pomocí dotazníku bych ráda zjistila informace o vztahu dítěte k anglickému jazyku a jeho pokrocích. Veškeré získané informace budou zpracovány anonymně. V únoru 2023 bych Vás znovu poprosila o vyplnění dotazníku. Dotazníky zároveň slouží pro mou potřebu jako důležitá a velmi cenná zpětná vazba právě od Vás rodičů. Sama mohu pouze zhodnotit situaci při lekcích, která je však jen zlomkem vztahu dítěte k anglickému jazyku.

Od příštího školního roku plánuji zasílat odkazy na probrané písně a slovní zásobu z každé lekce, které můžete použít pro vzdělávání Vašich dětí v domácím prostředí. Pokud děti obklopite angličtinou, budou z toho moc těžit v budoucím životě.

Velice děkuji a přeji příjemný den!

Ing. Ria Kadlecová

Příloha č. 2

Úvodní píseň

Happy English Song

Hello, hello! Nice to see you!

Hello! Hello! How do you do?

Hello! Hello! How are you?

Good to be with you!

Good to be with you!

I'm happy. I'm sad.

I'm feeling good, not bad.

It's Happy English today.

Come on here and play!

Come on here and play!

Hel-lo! Hel-lo! nice to see you!

Hel-lo! Hel-lo! How do you do?

Hel-lo Hel-lo How are you?

Good to be with you! Good to be with you!

I'm happy, I'm sad, I'm feeling good, not bad

It's Happy English to-day come on here and play (2x)

Příloha č. 3

Uvítací rituál

*Abracadabra, Hocus Pocus, Alakazee,
now I speak English to you and you to me!*

Závěrečný rituál

*Abracadabra, Hocus Pocus, Alakazain,
now we all speak Czech again!*

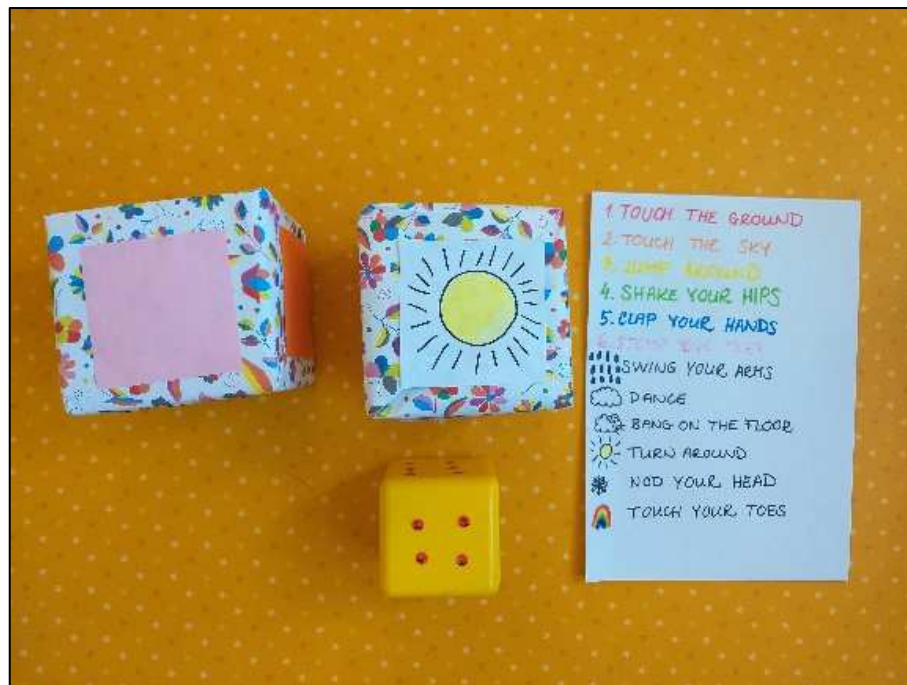

Příloha č. 4

Tabulka č. 1: Vhodné aktivity vztahující se k zahřívací části

Název aktivity	Cíl	Postup
<i>Head, Shoulders, Knees, Toes</i> (<i>Super Simple Songs</i>)	Procvičení a osvojení názvů částí těla	Lektor si postupně sáhne na části těla, která jsou uvedena v písni a zřetelně vysloví jednotlivé názvy bez použití vazby „and“. Toto je důležité pro zvědomení správného tvaru slova. Poté napodobí pohyb běhání na místě (<i>fast</i>) a pomalý pohyb (<i>slow</i>). Následuje zpěv písně v různém tempu.
<i>Hair, Shoulders, Knees, Toes</i> (autorská variace k předchozí písni)	Procvičení a osvojení názvů částí těla (doplnění předchozí varianty o další částí těla)	Postup vysvětlení písně je totožný s klasickou verzí. Slovo „ <i>head</i> “ nahradíme „ <i>hair</i> “ a v závěru písně zpíváme „ <i>chin, cheeks, mouth, nose</i> “.
<i>Action Song (The Singing Walrus)</i>	Procvičení sloves a částí těla za doprovodu hudby (<i>clap your hands, stomp your feet, swing your arms, dance, jump around, touch the sky, touch the ground, shake your hips</i>)	Lektor nejprve s dětmi projde všechny pohyby k písni a poté s dětmi cvičí na hudbu. Čtenářské kostky jsou vhodnou pomůckou pro vysvětlení jednotlivých pojmů (příloha č. 5).
<i>Touch Your Head (Maple Leaf Learning)</i>	Procvičení částí těla a sloves	Lektor nejprve vysvětlí dětem slovní zásobu z písně a poté si s dětmi může zatancovat na hudbu, která se postupně zrychluje.
<i>If Your Happy And You Know It!</i> (<i>Barefoot Books</i>)	Procvičení sloves za doprovodu hudby	Lektor nejprve s dětmi procvičí pohyby z písně a poté si zatančí tanec na hudbu

Příloha č. 5 — Čtenářské kostky k písni „Action Song“ (The Singing Walrus)

Příloha č. 6

Tabulka č. 2: Doporučené písně k jednotlivým ročním obdobím

Summer	Autumn	Winter	Spring
<i>Summer Song (The Singing Walrus)</i>	<i>Autumn Leaves are falling down (The Kiboomers)</i>	<i>Little Snowflake (Super Simple Songs)</i>	<i>Spring is here (Leire OzLaz)</i>
<i>How's the Weather Today (Super Simple Songs)</i>	<i>Leaf Little Leaf (Music Box Kids)</i>	<i>I'm a little Snowman (Super Simple Songs)</i>	<i>Springtime (Music Box Kids)</i>
<i>The Rainbow Song (Super Simple Songs)</i>	<i>Incy Wincy Spider (ABC Kids TV)</i>	<i>Put on your Boots (Super Simple Songs)</i>	<i>Fly Like a Butterfly (Yoga for Kids – Bari Koral)</i>
<i>Get dressed for the day (The Singing Walrus)</i>	<i>Hickory Dickory Dock (Super Simple Songs)</i>	<i>Five Little Monkeys (BusSongs.com) – možno použít i v úvodní části lekce</i>	<i>Sing the Song of Flowers (The Kiboomers)</i>
<i>Open Shut Them (Super Simple Songs) – možno použít i v úvodní části lekce</i>	<i>If you're Happy (Super Simple Songs)</i>	<i>Apples and Bananas (Super Simple Songs)</i>	<i>Walk around the Farm (ELF Learning)</i>
<i>Twinkle Twinkle Little Star (Super Simple Songs)</i>	Halloween <i>Halloween Stomp (The Singing Walrus)</i> <i>Five Little Ghosts (Super Simple Songs)</i>	Christmas <i>The Dancing Christmas Tree (Kids TV 123)</i> <i>Hello Reindeer, Goodbye Snowman (Super Simple Songs)</i> <i>He Has a Red Red Coat (KIDS Song MG)</i>	Easter <i>Easter Bunny Hop (The Kiboomers)</i> <i>Hop Hop Little Bunny (The Kiboomers)</i> <i>Five Little Easter Eggs (The Kiboomers)</i>
Children's Day <i>I am special (viz. níže, zpěv na melodii písně Bratře Kubo)</i>	St. Martin <i>(autorská píseň, viz. níže, zpěv na melodii písně Bratře Kubo)</i>	New Year Lesson <i>A New Year is Coming (The Kiboomers)</i>	The Burning of Witches <i>I'm A Mean Old Witch With A Hat (Miss Nina)</i>

<p><i>My Happy Song (Super Simple Songs)</i></p> <p><i>Happy Children's Day Song (Joo Roo Tv)</i></p>		<p><i>Happy New Year Baby Shark (Pinkfong)</i></p> <p><i>Happy New Year Song (The Kiboomers)</i></p>	<p><i>Winnie the Witch Song (Love to Teach)</i></p>
<p><u>Píseň „I am Special“</u></p> <p><i>I am special, I am special.</i></p> <p><i>You can see, you can see.</i></p> <p><i>Someone very special, someone very special.</i></p> <p><i>Yes it's me, yes it's me.</i></p> <p>+ píseň je spojena s pohybem, kdy se dítě dotýká nejprve oběma dlaněmi hlavy, dále hrudníku a břicha (každé dítě se skládá z jedinečné mysli, srdce a duše)</p>		<p><u>Píseň „St. Martin“</u></p> <p><i>St. Martin, St. Martin.</i></p> <p><i>Bring us snow, bring us snow.</i></p> <p><i>Patron of the geese,</i></p> <p><i>patron of the geese.</i></p> <p><i>Bring us snow, bring us snow.</i></p> <p><i>St. Martin, St. Martin,</i></p> <p><i>On your horse, big white horse,</i></p> <p><i>We're waiting for you, we're waiting for you.</i></p> <p><i>Come soon, please. Come soon, please.</i></p>	

Příloha č. 7

Tabulka č. 3: Ukázka vhodných pomůcek

 <p>Obrazové karty „Počasí“</p>	 <p>Krepový papír „Duha“</p>
 <p>Čtyři roční období</p>	 <p>Papírové vločky a „sněhové koule“</p>
 <p>Barevné bambulky</p>	 <p>Motýli, květiny, hvězdy</p>
 <p>Barevné kelímky</p>	 <p>Peří „Velikonoce“</p>

Příloha č. 8

Tabulka č. 4: Návrhy aktivit vhodných pro využití v doplňkové části

Název aktivity	Cíl	Pomůcky a materiál	Postup
Přiřazování barev	Procvičení a osvojení názvů barev	Zalaminovaná duha (téma: počasí), zalaminovaný ohňostroj ze třpytek (téma: Nový rok), barevný šátek (libovolné téma) + barevné bambulky + možno doplnit o hod dvěma kostkami (jedna určí barvu bambulky, druhá počet bambulek, které dítě umístí na obrázek/šátek).	Děti sedí v kruhu a lektor vyzve dítě k výběru bambulky libovolné barvy. Lektor řekne, jakou barvu dítě vzalo a dítě to zopakuje. Složitější verzí je určení barvy, kterou si má dítě vzít. Vždy je nutné pro udržení pozornosti ostatních dětí upozornit na barvu, kterou si dítě vzalo.
Hod sněhovou koulí na obrazové karty zvířat	Procvičení a osvojení názvů zvířat z písničky „Put On Your Boots“ (<i>Super Simple Songs</i>)	Obrazové karty zvířat + koule ze zmačkaného bílého papíru	Děti stojí v kruhu kolem obrazových karet zvířat. Každé dítě hodí „sněhovou koulí“ na zvíře. Lektor řekne název zvířete, které dítě trefilo. Pokud se dítě netrefí, přesune kouli na nejbližší obrázek.
Výtvarná činnost sv. Valentýn	Procvičení názvů částí těla a barev	Obrázek usměvavého srdce s různými částmi těla, které drží v ruce balónek dle počtu dětí (formát A3) + voskovky nebo jiné barvy	Dítě na pokyn lektora vybarvuje různé části těla (<i>eyes, nose, arm, hand, leg, foot</i>). Později si každé dítě vybarví balónek libovolnou barvou a lektor zmíní název barvy.

<p>Hra „<i>Cappuccino says</i>“ - alternativa hry „Kuba řekl“ (<i>Simon says</i>)</p>	<p>Procvičení slovní zásoby k písním „<i>Head, Shoulders, Knees, Toes</i>“ a „<i>Hair, Shoulders, Knees, Toes</i>“</p>	<p>Plyšová opice nebo jiná loutka</p>	<p>Lektor hraje s dětmi tzv. „popletenku“. Po pokynů „<i>Cappuccino says</i>“ se opice i děti dotýkají různých částí těla. Občas se opice „splete“ a děti mají za úkol ukázat a říct správnou část těla. Pokud chceme hrát hru, kdy zapojíme sluchovou pozornost dětí můžeme pravidla upravit dle klasické verze hry, kdy dítě vykoná pokyn jen když uslyší určené slovo, např. řekl (<i>says</i>), prosím (<i>please</i>).</p>
<p>Pracovní list (omalovánky)</p>	<p>Procvičení částí těla z písně „<i>Head, Shoulders, Knees, Toes</i>“ (<i>Super Simple Songs</i>)</p>	<p>Obrázek s chlapcem, popř. dívkou</p>	<p>Lektor uvádí různé části těla, která mají děti vybarvit. Důležité je neustále opakovat název části těla a spojit ho s různými vazbami („<i>I am colouring the eyes. We are colouring the eyes. Let's colour the eyes.</i>“) Pro kontrolu všech částí těla je vhodné si zazpívat na závěr píseň a ukazovat na postavě na obrázku.</p>
<p>Hra „<i>Say a colour</i>“ (Řekni barvu)</p>	<p>Procvičení názvů barev a hlasového projevu dítěte</p>	<p>Barevný plyšový míč s různými barvami (nebo jakýkoliv míč a barevné kartičky)</p>	<p>Děti stojí v kruhu a hází si míčem. Každý, kdo míč chytne, má za úkol říct jakoukoliv barvu. Jednodušší variantou je</p>

			<p>posílat si míč po kruhu.</p> <p>Tato hra není vhodná v počáteční fázi výuky cizího jazyka v období ticha.</p>
<p>Hra „<i>What is missing?</i>“ (Urči, co chybí)</p>	<p>Procvičení slovní zásoby, pozornosti a zrakové paměti</p>	<p>Obrazové karty (<i>flashcards</i>) nebo jiné předměty</p>	<p>Lektor dětem řekne názvy obrázků v určitém pořadí. Poté pomocí šátku schová celou řadu a odejme z ní jeden obrázek. Děti hádají, který chybí. Složitější verzí je odejmutí více obrázků najednou.</p>
<p>Hra „<i>What animal am I?</i>“ (Hádej, jaké jsem zvíře)</p>	<p>Dítě přiřadí zvíře na základě dramatického projevu lektora</p>	<p>Obrazové karty (<i>flashcards</i>) nebo plyšová zvířata</p>	<p>Lektor zopakuje dětem názvy jednotlivých zvířat a poté napodobuje jednotlivě jejich pohyb. Děti hádají, o které zvíře se jedná. Při jednodušší variantě můžeme vydávat i zvuky zvířete. Složitější varianta je jen pantomimicky. Pokud děti budou mít zájem, mohou si samy zkusit ztvárnit zvíře a ostatní budou hádat.</p>

Tabulka č. 5: Vybrané materiály k aktivitám v doplňkové části

Omalovánky pro procvičení částí těla k písni „Head, Shoulders, Knees, Toes“ (Super Simple Songs)

Barevný míček na hru „Řekni barvu“ (Say a Colour)

Procvičení názvů zvířat a oblečení z písni „Put On Your Boots“ (Super Simple Songs) pomocí barevných bambulek

Procvičení barev pomocí bambulek a dvou kostek (barva, počet kusů)

Výtvarná činnost sv. Valentýn

Zalaminovaný ohňostroj (Nový rok)

Příloha č. 9

Ukázka příprav se sebereflexí a dopisu pro rodiče z evaluovaných lekcí

Lekce č. 2: Příprava

Lekce 2 — 13.09.2022 Summer, colours

Lekce navazuje na minulou hodinu s letní tematikou, procvičování částí těla, společné rozbalování tajemného balíčku s dopisem od Cappuccina, procvičování sloves z písně „Summer Song“ (Singing Walrus), opakování letního oblečení a barev pomocí zmrzlin, opakování písně „Hickory Dickory Dock“

1. Úvodní část

- Uvítání – Hello to Cappuccino, I am... + jméno, Hello song!

2. Zahřívací část

- Části těla – opakování názvů částí těla z písně „Head, shoulders, knees, toes“ a nová slovní zásoba „chin, forehead, cheek, hair“ + počítání do 10 (fingers, toes), procvičování množného čísla (one nose, one ear, two ears, one mouth, one eye, two eyes) + ukazování na těle
- „Head, shoulders, knees, toes“ – fast x slow, to sing very slowly, faster, fastest

3. Hlavní část

- Mystery package (tajemný balíček) – děti sedí na zemi v kruhu, dětem první ukáží balíček s předměty zabalené v šátku (see), poté se jedno kolo jen dívají a druhé si mohou balíček osahat (touch). Poté společně balíček rozbalují, tak aby na každého vyšlo. Tato metoda vychází z pedagogiky Franze Ketta a navozuje velmi příjemnou atmosféru ve třídě. Dovnitř jsem dala dopis od Cappuccina s fotkou a pohledem, letadlo (plane), kartičky se slovesy k nové písni, hodiny na Hickory Dickory Dock – společné rozbalování

Slovní zásoba: happy x sad, lost, missing, hiding, in x out, What's your name?, plane, to miss, late, letter, letter box

- Píseň „Summer Song“ (Singing Walrus) – procvičení sloves (to swim, to bike, to surf, to hike) – dramatická činnost
- Vysvětlení doplňkové slovní zásoba k letní tematice

Slovní zásoba: dolphin (big x small), fish, shark, penguin + hot x cold (studený vítr pomocí vějíře k ochlazení dětí – fan, cold wind), beach, sunglasses, cap, hat, swimming costume, spade, rake, bucket, sand

4. Doplňková část

- ice cream, colours (red, green, blue, yellow, orange, pink, purple), apple, strawberry, lemon, Smurf

5. Cinema Time

- Píseň „Hickory Dickory Dock“ (Super Simple) + opakování názvů zvířat z písně

Odkaz: <https://youtu.be/HGgsklW-mtg>

- Píseň „Summer Song“ (Singing Walrus)

Odkaz: <https://youtu.be/mVhh0oATqBI>

6. Závěrečná část

- Závěrečný rituál a rozloučení s Cappuccinem

Počet dětí

Počet dětí 14 (+ Maruška)

Délka lekce

45 minut

Reflexe

Dnes byly na lekci i nové děti (Illa, Míša a Honzík), které šly minulou lekci s paní učitelkou na zahradu. Byly tedy ochuzené o divadlo z minulého týdne. Zatím s Cappuccinem mluvit nechtěly. Nové děti se v další části lekce orientovaly a zapojovaly dobře. Dnešní lekce začínala již v 8.30 oproti všem minulým, které začínaly až po svačince v 10.15. Paní ředitelka mateřské školy mě požádala, jestli bych nemohla přijít dřív, abychom lépe získaly pozornost dětí. Tuto změnu hodnotím velmi kladně. Děti byly opravdu pozornější. Tajemný balíček udělal krásně klidnou atmosféru. Je na dětech znát, že jsou napjaté a zvědavé, co tam je ukryto. Rozbalovaly velmi opatrně tak, že na závěr nebyl balíček téměř rozbalený. Zbytek rozbalování jsem dokončila sama. Dětem jsem přečetla dopis od Cappuccina, který byl adresovaný pro „To: Boys and Girls – Happy English“. Cappuccino nám psal, že se omlouvá, že bude mít zpoždění na první lekci. Zmeškal letadlo. Poslal nám i fotku z pláže. Poté jsme si s dětmi zopakovaly oblečení, které měl na sobě (sunglasses, cap, UV t-shirt, swimming costume, towel, to drink), co viděl na pláži (whale, fish, shark) a co na pláži dělal (to play with the sand, sand castle, bucket, spade, watering can). Vzala jsem dětem písek, sůl a vodu a udělaly jsme si vlastní mini moře a pláž. Bylo vidět, že to děti zajímá. Děti opakovaly po mě slovní zásobu.

Pak jsme si pantomimicky ztvárnili slovesa z písně „Summer Song“. Plavali jsme různými způsoby, na zádech jsme předváděli pohyb šlapání na kole, pak jsme si počkali na vlnu, naskočili na surf a pozor vlna nás shodila, tak jsme ještě „žbluňkli“ pod vodu a počkali jsme si na další vlnu. Poslední dnešní sloveso bylo „to hike“, kdy jsme si představili v dálce horu, na kterou jsme společně vyšli. Prvně se nám šlo lehce, později pomaleji. Na dětech je vidět, že pohyb při hodinách velmi potřebují a baví je.

Poté si děti sedly do kruhu. Vyndala jsem „zmrzliny“ z minulé hodiny (barevné kornoutky a míčky) a k tomu odpovídající příchutě. Děti se mnou říkaly barvy a názvy příchutí. Do této chvíle byly děti velmi pozorné. V závěrečné části však ztratila jejich pozornost, což bylo způsobem delším časovým úsekem výuky anglického jazyka, kdy lekce celkem 45 minut. Některé děti si začaly prohlížet knihy ze školní knihovničky. Je vidět, že optimum pro tuto věkovou kategorii je 30 minut. Déle děti pozornost neudrží. Nicméně jsem zvládla znovu získat jejich pozornost. Zopakovali jsme si zvířata z písně „Hickory Dickory Dock“ pomocí zalaminovaných obrazů a figurek zvířat umístěných v hodinách. V rámci „Cinema Time“ jsme píseň zazpívali společně. Pro některé děti byla úplně nová, tak se jen dívaly. Úplný závěr lekce byla píseň „Summer Song“ (Singing Walrus). Některé děti se při dívání zvedly a tancovaly, což opět potvrzuje přirozenou potřebu pohybu v předškolním věku. Po zaklínadle na závěr jsme se rozloučily si Cappuccinem. Děti končily s úsměvem a nerozutekly se před zaklínadlem. Dříve byly natěšené, že půjdou hned ven. Nyní je čekala svačinka.

Lekce č. 2: Dopis pro rodiče

Pozn.: Pro účely bakalářské práce byly částečně zakryty fotografie dětí.

Lekce 2 - 13.09.2022 Summer, colours

Lekce navazuje na minulou hodinu s letní tematikou, procvičování částí těla, kouzelný balíček s dopisem od Cappuccina, procvičování sloves z písně „Summer Song“ (Singing Walrus), opakování letního oblečení, barev pomocí zmrzlin, opakování písně „Hickory Dickory Dock“ (Super Simple)

1. Úvodní část

- Uvítání – Hello to Cappuccino, „I am... + jméno“

2. Zahřívací část

- Části těla – opakování názvů částí těla z písně „Head, shoulders, knees, toes“

Slovní zásoba: head, shoulders, knees, toes, chin, forehead, cheek, hair + počítání do 10, fast x slow, to sing very slowly, faster, fastest

3. Hlavní část

- „On the Beach“ (Na pláži) – Mystery package (tajemný balíček) – společné rozbalování tajemného balíčku

Slovní zásoba: lost, missing, hiding, in x out, boys, girls, plane, to miss, late, letter, letter box, dolphin, fish, shark, penguin, hot x cold, beach, sunglasses, cap, hat, swimming costume, spade, rake, bucket, sand

- Píseň „Summer Song“

Slovní zásoba: to swim, to bike, to surf, to hike – dramatická činnost

4. Doplnková část

- Opakování barev pomocí zmrzlin (plastové kornoutky, plastové míčky)

Slovní zásoba: ice cream, colours (red, green, blue, yellow, orange, pink, purple), apple, strawberry, lemon, Smurf

5. Cinema Time

- Hickory Dickory Dock (opakování – názvy zvířat z písně)

Odkaz: <https://youtu.be/HGgskIW-mtg>

- Song Summer (Singing Walrus)

Odkaz: <https://youtu.be/mVhh0oATqBI>

6. Závěrečná část

- Závěrečný rituál a rozloučení s Cappuccinem

Lekce č. 16: Příprava

Lekce 16 – 20.12.2022 Christmas Lesson

Lekce s vánoční tematikou. Opakování písní „Little Snowflake“ a „Put on your boots“. Vánoční písně „Dancing Christmas Tree“ a „Hello Reindeer, Goodbye Snowman“, počítání do 10, opakování barev.

1. Úvodní část

- Uvitání – Hello to Cappuccino, „I am... + jméno“

2. Zahřívací část

- Opakování písně „Little Snowflake“ (Super Simple) + počítání vloček na světelném řetězu

3. Hlavní část

- Píseň „Dancing Christmas Tree“ (Kids TV 123) — píseň s pohybem (slovesa: to dance, to come, to sing, to shake, to wave, to kick, to jump)

Slovní zásoba: christmas tree, head, arms, legs, dancing, to be, to dance, to come, to sing, to shake, to wave, to kick, to jump, everybody, with, me, up, down

Odkaz: <https://youtu.be/r1r4uXAz-JM>

- Výtvarná činnost — Zdobení vánočního stroměčku z papíru — počítání do 5 (strom z pěti částí), procvičování tvarů (srdce, anděl, hvězda, vločka, sob)

Pomůcky: barevné papíry k výtvarné činnosti, barevné fixy, lepidlo (pomocí raznic si předem nachystat ozdoby a vystříhnout kmen a tvar stromu)

Slovní zásoba: christmas tree, trunk, star, heart, angel, reindeer, snowflake, green, brown, yellow, pink, red, orange, blue, big x little

4. Doplnková část

- Pohybová aktivita s názvy oblečení z písně „Put On Your Boots“ (Super Simple) – zopakování názvů oblečení (oblečení bylo umístěno na různých místech ve třídě a děti se pohybovaly různými směry a způsoby, např. od šály k čepici po špičkách) + zopakování názvů zvířat z písně + kontrola, jestli jsme byli na všech stanovištích + vazba „put on“ a „také of“

Pomůcky: rukavice (prstové, palcové), bunda, šála, čepice, zimní boty

Slovní zásoba: hat, scarf, coat, boots, mittens, gloves, to walk, to walk backwards, to walk on tiptoes, to walk sideways, to run, to jump

- Hra „Who is it?“ – děti měly na základě obrázků uhádnout, kdo to je (řešení: Santa Claus – nabízela jsem i Cappuccina v čepici, ale děti se nenechaly zmást) – zároveň jsme takto zopakovali názvy oblečení z předchozí části

Pomůcky: obrázky s vánoční tematikou (Santa, komín, černé boty, červený kabát, červený pytel, sob, vánoční stromek)

Slovní zásoba: Santa Claus, Christmas tree, reindeer, chimney, boots, sack, hat, coat, red, black

5. Cinema Time

- Píseň „Put On Your Boots“ (Super Simple)

Slovní zásoba: put on, your, boots, scarf, hat, coat, lion, penguin, giraffe, elephant, hurry up

Odkaz: <https://youtu.be/AsZwvuUmHGU>

- Píseň „Hello Reindeer, Goodbye Snowman“ (Super Simple – upravená verze Ana learningtomarvel)

Slovní zásoba: reindeer, snowman, Santa, Happy Holiday, Merry Christmas, to sing, to wish, everyone, once again, hello, good-bye, počítání 1-10,

Odkaz: <https://youtu.be/R4DKOMY68q0>

- Píseň „He Has a Red Red Coat“ (KIDS Song MG)

Slovní zásoba: Santa Claus, coat, hat, boots, sack, twinkle, smile, name, to be, to have, friendly, red, black

Odkaz: <https://youtu.be/zr-QLtn2SyU>

6. Závěrečná část

- Závěrečný rituál a rozloučení s Cappuccinem

Počet dětí

8

Délka lekce

35 minut

Reflexe

Dnes byla i na lekcí angličtina Illa. Bylo to pro mě překvapení, ale byla jsem ráda, že přišla. Mám pocit, že se držela Viušky. Vypadala spokojeně. Jen u části se zdobením stromečku si nechtěla vzít dekoraci. Styděla se. I Kristýnka se dnes zúčastnila lekce. Patří ke stydlivějším dětem, ale angličtina ji velmi baví a projevuje se bez ostychu. Na začátku nestihla připravit všechna videa, pak se mi nedařilo při hodině najít správné video: „He has a red coat“. Nevadí, obešli jsme se bez toho. Příště je třeba si to nastavit už před lekcí, aby nebyla nepříjemná prodleva.

Při pozdravu byly dva hotdogy (Adélka K., Kristýnka), Adélka P. se představila jménem, Aida byla bazén, Miky (Nikolas), Via jen rohlík (roll) a Illa nic nechtěla říct, jen jsem ji rychle pozdravila a šla dál. Ještě před zahájením jsem jim vyprávěla o Vánocích v Africe a o Ježíškovi a Santovi. Děti pozorně naslouchaly. Bylo to moc příjemné.

Píseň „Little Snowflake“ už znají dobře. Tuto píseň zároveň trénují s paní učitelkami na besídce. Jsem ráda, že je angličtina přirozenou součástí výuky v této MŠ a že i rodiče uvidí úspěchy dětí. Znají názvy částí těla nazpaměť. U počítání vloček na světelném řetězu říkaly, že to už dělaly, což měly pravdu. Tato aktivita se mi minulou lekcí líbila, proto jsem ji zahrnula znovu. Píseň „Dancing Christmas Tree“ děti bavila a tančily v rytmu hudby. Spletla jsem se při vysvětlování slovní zásoby, kdy jsem řekla: „Shake“ your arms, místo „Wave“. Vcelku to nevadilo. Příště bude lepší si slovesa z textu napsat na papír. Pak jsme zdobili stromeček. Děti to bavilo. Soustředily se a daly jsme dvě kola. Illa se styděla si vybrat ozdobu. Via to hravě vyřešila, pomohla jí a lepila ozdobu místo ní.

Pohybová hra týkající se písně „Put On Your Boots“ vse povedla na jedničku. Navíc supr bylo zopakování všech v závěru hry stanovišť. Dětem jsem říkala i vazbu „put on“ a „take off“. Hádanka se Santou je také bavila. Pro pobavení dětí jsem se snažila nacpat Cappuccina v santovské čepici do komínu. Děti se smály. Miky řekl správně, že se jedná o Santu. Po Cinema Time bylo krásné ticho, klidná atmosféra. Následovalo zaklínadlo a konec. Pěkná Vánoční lekce! Dárčky (samolepky hvězdiček) jsem rozdala až dole v jídelně, aby je dostaly všechny děti. I ty, které na angličtinu nechodí.

Lekce č. 16: Dopis pro rodiče

Pozn.: Pro účely bakalářské práce byly částečně zakryty fotografie dětí.

Lekce 16 – 20.12.2022 Christmas Lesson

Lekce s vánoční tematikou. Opakování písní „Little Snowflake“ a „Put on your boots“. Vánoční písně „Dancing Christmas Tree“ a „Hello Reindeer, Goodbye Snowman“, počítání do 10, opakování barev.

1. Úvodní část

- Uvítání – Hello to Cappuccino, „I am... + jméno“

2. Zahřívací část

- Opakování písně „Little Snowflake“ (Super Simple) + počítání vloček na světelném řetězu

3. Hlavní část

- Píseň „Dancing Christmas Tree“ (Kids TV 123) – píseň s pohybem

Slovní zásoba: christmas tree, head, arms, legs, dancing, to be, to dance, to come, to sing, to shake, to wave, to kick, to jump, everybody, with, me, up, down

Odkaz: <https://youtu.be/r1r4uXAz-JM>

- Výtvarná činnost — Zdobení vánočního stroměčku z papír — počítání do 5, opakování barev

Slovní zásoba: christmas tree, trunk, star, heart, angel, reindeer, snowflake, green, brown, yellow, pink, red, orange, blue, big x little

4. Doplnková část

- Pohybová aktivita s názvy oblečení z písně „Put On Your Boots“ (Super Simple) – zopakování názvů a názvů zvířat z písně

Slovní zásoba: hat, scarf, coat, boots, mittens, gloves, to walk, to walk backwards, to walk on tiptoes, to walk sideways, to run, to jump, to put on x take off

- Hra „Who is it?“ (Kdo to je?) — děti na základě obrázku mají hádat, o koho se jedná

Slovní zásoba: Santa Claus, Christmas tree, reindeer, chimney, boots, sack, hat, coat, red, black

5. Cinema Time

- Píseň „Put On Your Boots“
- Píseň „Hello Reindeer, Goodbye Snowman“ (Super Simple – upravená verze Ana learningtomarvel)

Slovní zásoba: reindeer, snowman, Santa, Happy Holiday, Merry Christmas, to sing, to wish, everyone, once again, hello, good-bye, počítání 1-10

Odkaz: <https://youtu.be/R4DKOMY68q0>

6. Závěrečná část

- Závěrečný rituál a rozloučení s Cappuccinem

Dotazník pro rodiče - Červenec 2022

Výuka anglického jazyka

Vážení rodiče! Prosím o vyplnění krátkého dotazníku, který pro mě slouží jako zpětná vazba a jako podklad při vypracování mé bakalářské práce. Velice děkuji za spolupráci!
Ing. Ria Kadlecová

Informace o dítěti

1. Jméno a příjmení dítěte (pouze pro mou potřebu, nebude zveřejněno)

_____

2. Pohlaví dítěte

Označte jen jednu elipsu.

Dívka

Chlapec

3. Věk dítěte ke dni 30. června 2022

Označte jen jednu elipsu.

- 3 roky
- 4 roky
- 5 let
- 6 let
- 7 let

4. Navštěvuje Vaše dítě jiný kroužek s angličtinou?

Označte jen jednu elipsu.

- Ano
- Ne
- Navštěvovalo dříve

5. Pokud ano, prosím o uvedení o jaký kurz se jednalo

Reakce dítěte na výuku anglického jazyka

6. Vypráví Vám Vaše dítě o svých zážitcích z lekcí angličtiny?

Označte jen jednu elipsu.

- Ano, pravidelně po každé lekci
- Ano, často
- Ano, zřídka
- Nikdy

7. Pokud se o výuce angličtiny zmiňuje, prosím o uvedení stručné odpovědi, čeho se to týká

---

8. Jakým způsobem vnímáte, že Vaše dítě reaguje na to, že má anglický jazyk jako součást výuky v mateřské škole?

Označte jen jednu elipsu.

- Těší se
- Obává se
- Neutrální (bere to jako samozřejmost, neřeší to)

9. Pokud má dítě jinou reakci na výuku anglického jazyka, prosím o její uvedení

---

10. Vidíte na svých dětech pokroky v oblasti anglického jazyka, např. prozpěvování písní, použití slovíček?

Označte jen jednu elipsu.

- Ano, často
- Ano, zřídka
- Nikdy

11. Pokud ano, jakým způsobem se to projevuje (např. zpívá anglické písně, pobrukuje si melodii, použije občas anglické slovíčko, ptá se: "Jak se to řekne anglicky?", snaží se o nápodobu anglického přízvuku i v českém jazyce)

---

12. Co děti nejvíce baví při mých lekcích anglického jazyka? (Prosím, abyste se na tuto otázku děti zeptali a napsali sem stručnou odpověď.)

Výuka anglického jazyka v domácím prostředí

13. Mají děti zájem o anglický jazyk v domácím prostředí?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

14. Využili jste v minulosti možnost dětem pouštět probrané písně prostřednictvím odkazu, který byl zaslán učitelkami?

Označte jen jednu elipsu.

Ano, pravidelně každý den

Ano, často

Ano, zřídka

Ne

15. Vzděláváte děti v oblasti anglického jazyka ještě jiným způsobem (např. četba knih, pouštění písni nebo pohádek na youtube)? Pokud ano, jakým.

---

16. Máte zájem o zasílání dalších možností, jak vzdělávat své dítě v domácím prostředí?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

Zhodnocení výuky z pohledu rodiče

17. Ceníte si toho, že děti mají přístup k anglickému jazyku v raném věku?

Označte jen jednu elipsu.

Ano, velmi

Ano

Ne

Nepřemýšlel/a jsem nad tím

18. Prosím o uvedení dalších nápadů, podnětů a připomínek. Děkuji Vám!

Dotazník pro rodiče - Leden 2023

Výuka anglického jazyka

Vážení rodiče! Prosím o vyplnění krátkého dotazníku, který pro mě slouží jako zpětná vazba a jako podklad při vypracování mé bakalářské práce. Velice děkuji za spolupráci!
Ing. Ria Kadlecová

Informace o dítěti

1. Jméno a příjmení dítěte (pouze pro mou potřebu, nebude zveřejněno)

_____

2. Pohlaví dítěte

Označte jen jednu elipsu.

Dívka

Chlapec

3. Věk dítěte ke dni 31.ledna 2023

Označte jen jednu elipsu.

3 roky

4 roky

5 let

6 let

7 let

4. Navštěvuje Vaše dítě jiný kroužek s angličtinou?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

Navštěvovalo dříve

5. Pokud ano, prosím o uvedení o jaký kurz se jednalo.

---

6. Navštěvuje Vaše dítě pravidelně lekce anglického jazyka?

Označte jen jednu elipsu.

Ano, pravidelně

Ano, občas

Ne, navštěvuje v době angličtiny herničku

Reakce dítěte na výuku anglického jazyka

Pro děti, co navštěvují lekce anglického jazyka (pravidelně nebo občasně). U dětí, které navštěvují herničku, prosím o vyplnění sekcí 4 a 5.

7. Vypráví Vám Vaše dítě o svých zážitcích z lekcí angličtiny?

Označte jen jednu elipsu.

- Ano, pravidelně po každé lekci
- Ano, často
- Ano, zřídka
- Nikdy

8. Pokud se o výuce angličtiny zmiňuje, prosím o uvedení stručné odpovědi, čeho se to týká

---

9. Jakým způsobem vnímáte, že Vaše dítě reaguje na to, že má anglický jazyk jako součást výuky v mateřské škole?

Označte jen jednu elipsu.

- Těší se
- Obává se
- Neutrální (bere to jako samozřejmost, neřeší to)

10. Pokud má dítě jinou reakci na výuku anglického jazyka, prosím o její uvedení.

---

11. Vidíte na svých dětech pokroky v oblasti anglického jazyka? Pokud ano, jaké? (např. prozpěvování písní, vyjádření slovíček v angličtině, nápodoba anglického přízvuku)

---

12. Co děti nejvíce baví při mých lekcích anglického jazyka? (Prosím, abyste se na tuto otázku děti zeptali a napsali sem stručnou odpověď.)

Výuka anglického jazyka v domácím prostředí

Pro všechny děti

13. Mají děti zájem o anglický jazyk v domácím prostředí?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

14. Využíváte možnosti pouštět dětem písně z odkazů zasílaných lektorkou?

Označte jen jednu elipsu.

- Ano, pravidelně každý den
- Ano, často (vícekrát týdně)
- Ano, jednou týdně
- Ano, zřídka
- Ne

15. Vzděláváte děti v oblasti anglického jazyka ještě jiným způsobem (např. četba knih, pouštění písni nebo pohádek na youtube)? Pokud ano, jakým.

---

16. Čtete si dopisy pro rodiče, které jsou zasílány lektorkou pravidelně po každé lekci?

Označte jen jednu elipsu.

- Ano, pravidelně po každé lekci
- Ano, občas
- Zřídka
- Ne, čtu si jen úvodní text v mailu
- Nikdy, obtěžuje mě to
- Jiné: _____

17. Jaký máte názor na tyto dopisy? Případně prosím o návrhy na zlepšení.

---

18. Máte zájem o zasilání dalších možností, jak vzdělávat své dítě v domácím prostředí?

Označte jen jednu elipsu.

Ano

Ne

Zhodnocení potřeby výuky anglického jazyka v předškolním věku z pohledu rodiče

Pro všechny děti

19. Jaký je Váš názor na výuku anglického jazyka v předškolním věku?

---

20. Prosím o uvedení dalších nápadů, podnětů a připomínek. Děkuji Vám!
